

MAGYARSÁG

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Helyben: Egy óra kor. 1.---	Vidékre: Egy óra kor. 1.20
Negyedévre 3.---	Negyedévre 3.60
Félévre 6.---	Félévre 7.---
Egész évre 12.---	Egész évre 14.---

Egyes példány ára 4 fillér (2 kr.)

FŐSZERKESZTŐ: dr. GYÖRFFY GYULA

FELELŐS SZERKESZTŐ: FÉNYES LÁSZLÓ

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:

Budapest, IV. kerület, Vámház-körút 8. szám.

Hirdetések petit számmal, díjszabás szerint

Apróhirdetések ára: egy szó 2 fillér, vastagabb betűvel 4 fillér.

A Mátyás-ünnepségek.

— A Magyarság kiküldött tudósítójától. —

Izgatott hangulatban, telve bizonytalansággal várakozott szombaton Kolozsvár, a képviselők, majd a főherceg vonatára. A rendezőbizottság és *Hadady* rendőrfőkapitány előre félték attól, hogy az ellenzéki választók, a *Szentkereszthy* báróval kötött paktum dacára, tüntetni fognak a Gotterhalte ellen.

Mig a városházán izgatottan folyt a tanácskozás, hogy mitévők legyenek a tüntetéssel szemben, addig e sorok íróját *Zichy Jenő* gróf figyelmeztette arra, hogy az egyetemi ifjuság a Nagy Gábor-féle vendéglőben haditanácsot tart, az ellenzék vezérével. Ez a tanácskozás állapította azután meg, hogy a Gotterhalte ellen tényleg tüntetni fognak, ám mindez oly titokban maradt, hogy a rendőrség még este hét óra tájban is a fővárosi sajtó képviselőitől kért fölvilágosítást, hogy lesz-e tüntetés, vagy sem?

A képviselők különvonatának megérkezése és különösen az ellenzéki képviselők megjelenése erősen hozzájárult a Gotterhalte ellenes hangulathoz. Az ifjuság főleg *Rátkay Lászlót*, *Pichler Győzöt* és *Nessi Pált* kereste, míg az idősebbek és a hivatalos hatalom képviselői *Barabás Bélához* fordultak tanácsért. A képviselők azonban arra az álláspontra helyezkedtek és ennek nyilvánosan kifejezést is adtak, hogy mint vendégek nem avatkozhatnak bele Kolozsvár házi ügyeibe.

Tíz óra felé rengeteg tömeg lepte el a pályaudvarhoz vezető fényesen kivilágított utat és az ellenzék nagy öröme a pályaudvar körül az egyetemi ifjuság von kordont. Ekkor már nyilvánvaló volt, hogy a tüntetés elkerülhetetlen. A diszszázad, a csendőrség és a katonai zenekar fölvonulásakor még senki sem mozdult meg a tömegből, de abban a pillanatban, mikor a főherceg kilépett kocsijából, a fellegvárban megdördültek az ágyuk és a katonai zenekar a Gotterhaltét kezdte játszani.

Megható jelenet következett ekkor. Az egyik egyetemi hallgató hatalmas basszus hangon énekelni kezdett és a következő pillanatban orkánként zúgott föl mintegy ötezer ember ajkáról a dal:

— Isten áld meg a magyart!

A zúgó énekszó teljesen elnyomta a Gotterhaltét. A város vezetői kétségbeesetten néztek maguk elé, míg a főherceg észrevéve a fejtelenséget, gyorsan kocsijába ült és vágatva hajtattott lakása felé.

Szomoru bevonulás volt ez. Akárcsak az orosz cár ment volna végig Pétervár utcáin úgy vágattak a lovas csendőrök és rendőrök a főherceg kocsija mellett, melyet a *Bánffy* palotáig kergetett a hatalmas ének:

--- Isten áld meg a magyart!

És azután, mintegy betetőzőképpen fölhangzott Kossuth emlékének dala:

--- Kossuth Lajos azt izente!

Ez volt a jel arra, hogy a rendőrség munkához kezdjen. A következő pillanatban már vígan csattogott a kard a tüntetőkön. A képviselők csoportja dühösen rohant *Hadady* rendőrfőkapitány felé, hogy tiltakozzék a merénylet ellen, míg *Nessi Pál* képviselő a tüntetők élére állott és hangosan kiáltotta:

— Majd meglátjuk, hogy megtámadnak-e egy képviselőt azért, mert a Kossuth-nótát énekl.

És ez csakugyan megtörtént. Valamelyik lovasrendőr hátulról reáütött *Nessi Pálra*, sőt csak hajszálon mulott, hogy le nem tartóztaták. A tömeg ennek láttára még jobban felbőszült

és *Szell* Kálmán miniszterelnök lakása elé vonulva zajosan megabuzogolta, sőt egyik ablakát be is verte, majd az ellenzéki képviselők lakása elé ment s addig nem nyugodott, míg *Barabás Béla* és *Pichler Győző* rövid beszédet nem mondtak. Jóval éjfél után szünt meg a tüntetés, de a város utcáin reggelig jártak a kirendelt rendőr és csendőr-őrjáratok.

Vasárnap.

A Mátyás-szobor leleplezési ünnepélye szép időben folyt le s csupán az ünnep befejezése után esett kissé az eső. A szépen földszitett utcákon át már kora reggel megindult az ünnepélyen résztvevők nagy serege beláthatatlan kocsisorban a Mátyás-király-tér felé.

A tribünök megteltek előkelő hölgyközönséggel, a nagy tér házainak minden ablaka egy-egy páholylyá változott, tele nézőközönséggel. Reggel 8 órakor érkezett az istentiszteletre *József Ágost* főherceg *Szell* Kálmán miniszterelnök jobbán, Az istentiszteleten megjelentek az összes ünnepi vendégek. A főherceget *Majláth* püspök fogadta. Mire után a királysátorba vonult a főherceg, a miniszterium tagjaitól, *Majláth*, *Bartók* és *Ferencz József* püspököktől körülvéve, A sátor mellett *Apponyi* Albert gróf vezetésével a képviselőház tagjai, előtte a szoborbizottság tagjai, másfelől a törvényhatóságok képviselői foglaltak helyet, A főherceget úgy a templomba menetelekor, mint az ünnepély színhelyére érkezésekor éljenzéssel fogadták.

Az ünnepségeket az egyesült kolozsvári dalkörök nyitották meg. Azután *Szell* Kálmán miniszterelnök mondotta a következő beszédet:

Fenséges Főherceg Ur! Az őszinte hódolat legmelegebb érzéseivel üdvözlőlk mi, akik a mai ünnepélyen itt egybegyűltünk, Fenségedet, mint akit ő császári és apostoli királyi felsége legmagasabb képviseletével megbízni méltóztatott. Ő felségének, a mi szeretett királyunknak ez a ténye a legmélyebb és legbensőbb hála érzéseivel tölt el bennünket.

Ekesen szóló bizonyítéka ez annak, hogy a mi szeretett királyunk együttérez nemzetével. A nemzetnek és királynak szíve egy érzésben, a kegyelet érzésében dobban meg, mikor a nemzet dicsőséges századok egy nagy fénylő alakját, Magyarország egyik legnagyobb királyának emlékét dicsőíti és örökíti meg.

Eljöttünk, hogy Mátyásnak, a dicsőnek, az igazságosnak, aki egész lelkével és szíve minden lüktetésével népe boldogságáért élt, aki nagy vala egyaránt a csata zajában, mint a béke alkotó munkájában, emlékszóbrát felavassuk és ez emlékszóborra egy koszorút tegyünk le itten, az ő szülővárosában.

E koszorú legszebb és hervadhatatlan virága az a kegyeletes megemlékezés, amelylyel ő Felsége velünk együtt üli meg ez ünnepet.

E szobor, amely lettint dicső századoknak és e századok egyik legdicsőségesebb korszakának a felragyogását varázsolja elénk, hirdesse örökre és hirdesse mindenkinek, hogy a magyar nemzet — és nem érdemelne meg szebb jövőt, ha erre képes lenne — nem felejtí el soha, aki nemzeti léte alapjainak megerősítéséért fáradozott és a haza nagyságán munkálkodott és küzdött.

Mig e szobor áll és amíg a magyar ember hazájának él, nem fogja elfelejteni Hollós Mátyást, a nagy királyt, aki fényt és dicsőséget hozott nemzetére és a hazára.

Kérem Fenségedet, legyen kegyes Mátyás király emlékszóbrának leleplezését elrendelni.

A miniszterelnök beszéde után zajos éljenzésbe tört ki az egész ünnepelő közönség. Az éljenzés megszűntével *József Ágost* főherceg messze hallható csengő hangon mondotta el a következő beszédet:

A magyar jellem egyik fővonása a háladatosság és kegyelet, a hűség és törhetetlen ragaszkodás azok iránt, akik őt szeretettel, atyai gondoskodással veszik körül. Ezt ma

bebizonyította Kolozsvár és vele az egész nemzet, szobrot emelvén nagy királyunknak, Korvin Mátyásnak. Korvin Mátyásnak, ki mint uralkodó új életre gerjeszté ez országot, e nemzetet, ki vaskezeivel mint hódító vezér ellenségeit megfékezte és ki a tudományokat, a szépművészetet itt meghonosította. Korvin Mátyásnak, ki a nemzet igazságszerető apja volt.

Hálátelt szívvel fordul ma a nemzet a nagy király felé, midőn neki egy századokra szóló fényes emléket emel és szeretetének és hűségének ékes zálogát teszi le.

Ő császári és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb urunk és királyunk nevében elrendelem ezennel a szobor leleplezését.

A király képviseelőjének beszédét hosszantartó zajos éljenzés követte. Főlemelő jelenet volt, amikor a főherceg utolsó szavaira az óriási vászonfalak leomlottak. Ott állott az óriási szobor, amelyet mély megindulással nézett mindenki. A király képviseelője meghatóttan tisztelgett a szobor előtt és hosszasan állott tisztelegve a sátorban. A harangok zúgása, az ágyuk dörgése és az ezrekre menő közönség lelkes éljenzése üdvözölte a gyönyörű művet. *József Ágost* főherceg *Szell* Kálmán miniszterelnökhöz fordulva, őszinte megelégedésének adott kifejezést, azután a miniszterium többi tagjaival beszélgetett élénk megelégedéssel a szoborról. *Szell* Kálmán miniszterelnök felvezette a királysátorba *Fadrusz* Jánost, a szobor alkotóját és bemutatta a főhercegnek, aki meleg kézzorítással tüntette ki a művészt és hosszasan beszélgetett vele.

A Hymnus után, a melyet a kolozsvári egyesült dalkörök adtak elő, *Hegedüs* Sándor mondotta el beszédét, a melylyel a szobrot a városnak átadta.

Ezután *Szvacsina* Géza kir. tanácsos, polgármester lépett elő és rövid beszéd kíséretében átvette a szobrot Kolozsvár város nevében. *Szvacsina* beszédét így fejezte be:

— Egy oltárkép lesz e szobor az isten szabad ege alatt, ahol minden magyar elmondja azt az imát, a mit mi mondunk most: hogy az Eg tartsa, az Eg védje, az Eg áldja meg a magyarok hazáját és a magyarok királyát! Eljen a Haza! Eljen a király!

A közönségre mély hatást tett a polgármester beszéde. Ezután *Fadrusz* János kalauzolásával a főherceg és a kormány tagjai körüljárták a szobrot. Az egyesült dalkörök a *Szóllósy* Attila honvédezredorvos által írt alkalmi dalt énekeltek a zenekari kísérete mellett, mialatt a fenség és a notabilitások elvonultak.

A nap második ünnepélye, az Erzsébet lobogó felszentelése és a Néprajzi Múzeum felavatása délbén folyt le Mátyás király szülőházában. Az ünnepélyre *József Ágost* főherceg *Szell* Kálmán miniszterelnökkel, a jelenlevő miniszterekkel s a többi notibilitásokkal gyalog jött el szállásáról a Mátyástéren végig, a közönség éljenzése között. Az ünnepély színhelyén *József Ágost* főherceg számára külön baldakin volt felállítva. A főherceg mellett az Erzsébet-lobogó zászlóanyja, báró *Wesselényi* Istvánné, *Augusztá* főhercegnő képviselője foglalt helyet.

Feilitzsch Artur báró, az Erdélyi Kárpát-Egyesület elnöke lelkes szavakkal üdvözölte *József Ágost* főherceget, mint a király képviseelőjét és báró *Wesselényi* Istvánnét, mint *Augusztá* főhercegnő helyettesét. Beszédében esetelte azt a nagy fájdalmat, a mely a magyar nemzetet Erzsébet királyné elhunytával érte, akinek emlékére a ma fölsvatandó Erzsébet-lobogót készítette a magyar nők kegyellete szent ereklyéjéül, kegyeletos jölképül a nemzet örökké élő hálájának, soha nem szűnő bánatának, onyhülést nem találó fájdalmának, állandó

hűségének és szeretetének. Drága kincsé avatja a lobogót az is, hogy ő fensége Augusztia főhercegné asszony, dicsőült királyné fenséges unokája, a magyar nemzet iránti szeretetének hagyományosa a zászlóanyai tisztiséget elvállalni kegyeskedet. Végül az Erdélyi Kárpát-Egyesület nevében arra kérte ő fenséget, hogy szólítsa fel Istennek felkent szolgálait, hogy az Erzsébet-lobogót áldásukkal felavassák.

József Ágost főherceg erre a következő beszédet mondotta:

Köszönöm a dicsőült királyné emléket méltató szép és kegyeletes szavakat, melyek újból is igazolják, hogy a magyar nemzet hűségére, mint erős sziklára támaszkodhatik a trón. (Lelkes éljenzés.) Ugyanazon kegyeletes érzésekkel a keblemben kérem Istennek felkent szolgálait, hogy adják áldásukat a lobogóra.

Most Bartók György ref. püspök, Ferencz József unitárius püspök, Gratz Mór lutheránus lelkész, Rosescu Tullius gör. kel. esperes és Lisler Mátyás zsidó főrabbi hazafias, áhitatos beszédekben megáldották a lobogót, mire a szögbeverések következtek, a király nevében József Ágost főherceg, Augusztia főhercegnő nevében Wesselényi báróné, majd József Ágost, Széll Kálmán miniszterelnök, Apponyi Albert gróf képviselőházi elnök, a kormány jelen volt tagjai, az egyházak és méltóságok, köztük Beldi főispán, Jókai Mór, Hegedüs Sándor vertek be szöveget a zászló rudjába.

A zászlószentelés befejeztével Feilitzsch Artur báró újra beszédet intézett József Ágost főhercegre, akit arra kért, hogy a védnöksége alatt létrejött Néprajzi Múzeumot nyissa meg.

Délután 3 órakor Széll Kálmán miniszterelnök megjelent Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszterrel a szépművészeti társaság kiállításán, melynek helyiségeit a közönség nagy számmal töltötte meg. Feilitzsch br. üdvözölte Wlassics minisztert, aki mindenkor támogatója és előmozdítója volt a szépművészeti ügyeknek. Wlassics Gyula az üdvözlőbeszédre röviden válaszolt és a kiállítást megnyitotta.

Nemsokára ezután megérkezett József Ágost főherceg is, akit Wlassics Gyula miniszter fogadott. A miniszter kalauzolás mellett a főhercegre megtekintette a kiállítást és a látottak felett megelégedését fejezte ki.

A sétaterén ezalatt a földmivesek diszbe öltözöttek, nagy számmal várták a főherceget. Jöttére a földmivelők dalköre elénekelt a himnuszt, amit a főherceg és a miniszterek levett főveggel hallgattak végig. Majd Szabó József földesgazda üdvözölte a főherceget, ki az üdvözlést megköszönve, kezét szorított Szabó József földmivelssel, s példáját Széll Kálmán miniszterelnök, a többi miniszterek, valamint Hegedüs Sándor is követték.

Ezután a főherceg visszavonult a Bánffy-palotában levő szállására, hol az országgyűlés két háznak a küldöttségét fogadta.

A New-York-szállóban tartott banketten Széll Kálmán miniszterelnök jobbján Probst hadtestparancsnok ült, balján gróf Beldy Ákos főispán, Széll Kálmán szemben Fadrusz János, a szobormű alkotója, gróf Andrássy Tivadar és Pótsa József belső titkos tanácsos, Háromszék vármegye főispánja között. A mintegy 500 terítéktől lakomán az erdélyrészi főúri társaság számos tagja és az ország minden részéből számos vendég volt jelen.

Az első felköszöntőt gróf Beldy Ákos főispán ő felségére és mint ő felsége képviselőjére, József Ágost főhercegre mondotta.

Ezután Hegedüs Sándor József Ágost főherceget és családját köszöntötte fel.

Majd Gámán Zsigmond kereskedelmi és iparkamarai titkár a kormányra és elnökére emelte poharát, mire Széll miniszterelnök hosszabb beszédben válaszolt.

Hétfőn.

Kolozsvár, okt. 13.

Ma reggel 8 órakor nagy ünnepélyességgel avatta fel Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a kolozsvári Ferencz József tudomány-egyetem központi új épületét. Jelen n voltak:

Plósz Sándor igazságügyminiszter, Apponyi Albert gróf, a képviselőház elnöke, Mohay Sándor államtitkár, Mailáth Gusztáv erdélyi püspök, Probst Emil hadtestparancsnok, Palkovics József altábornagy, Klobucsár Győző honvédkerületi parancsnok a helyőrség törzstiszti karának több tagjával, Beldi Ákos gróf főispán, Bethlen Balázs gróf, Eszterházy Kálmán gróf, Feilitzsch Artur báró, Kammerer Ernő, Major Ferencz és Zichy Jenő gróf országgyűlési képviselők, Kéty Károly udv. tanácsos, a budapesti kir. magy. tudomány-egyetem rektora, Ilosvay Lajos udv. tanácsos, a kir. József-műegyetem rektora, Concha Győző, Hegedüs István, Lánczy Gyula, Marczali Henrik, Schwarcz Gusztáv és Rényi József egyetemi tanárok, a közoktatásügyi minisztérium részéről Szász Károly osztálytanácsos és Gopcsa László miniszteri titkár, Szvacsina Géza kir. tan. polgármester, Kolozsvár városának notabilitásai nagy számban és Schilling Lajos dr. rektorral és dékánnal élükön, a kolozsvári egyetem tanári kara s nagyszámu hallgatósága.

Schilling Lajos dr. rektor emelkedett szellemű beszédben, visszapillantást vetve az épület történeti előzményeire is, kérte Wlassics minisztert, hogy az új épületet avassa fel.

Erre Wlassics Gyula vallás- és közoktatásügyi miniszter a következő beszéddel válaszolt:

„Nagyságos Rektor ur! Tekintetes egyetemi Tanács! Igen tisztelt ünnepelő közönség!

Midőn a tudománynak szentelt e csarnokot ünnepélyesen felavatom, azzal a hő óhajjal teszem ezt, hogy ez érdemekben gazdag egyetem e díszes falak között továbbra is minél tökéletesebben tölthesse be a kettős feladatát: a tudomány művelését és az ifjúságnak oktatását.

Vesse itt elméjébe, szívja itt lelkébe minden ifju az eszmékben, törekvésekben és ideálokban egységes magyar társadalom teremtő erejét! (Élénk tetszés és éljenzés.) Ha így lesz, akkor a nagy Korvin művészihlette, dicső alakja nagyraemert nemzetet hágy maga körül és átnyújtja a hervadhatlan dicsőség koszorúját az egyetemnek, melynek új hajlékát egy szertűn, de annál mélyebb bensőséggel azzal avatjuk fel a legméltóbban, ha itt, az ő Felsége, Urunk királyunk dicső nevét viselő egyetem falai közt feltekinthetünk a trónra, a törhetlen munkaerő mintaképére s imaszertűleg kérjük a Mindenhatót: Eljen a király!

Schilling Lajos dr. rektor erre felolvasta József főhercegre következő levelét:

„Nagyságos Rektor Uram!

Legbensőbb örömmre szolgált azon legmagasabb kintűtetés, melylyel ő császári és apostoli királyi Felsége, legkegyelmesebb uram és királyom megbízni kegyeskedett, hogy Otet a Kolozsváron tartandó Mátyás király szobor leleplezése alkalmával és az ezzel összekötött ünnepélyeknél képviseljem és fokozódott ezen örömm, hogy ez alkalommal a magyar királyi Ferencz József tudomány-egyetem új épületét felavathatom, az ezzel kapcsolatos klinikákat és kórházakat szemlélhetem és a magyar tudomány-egyetem — melynek tiszteletbeli tagjának büszkén vallhatom magamat — tanári karát üdvözölhetem.

Fájdalom, hogy ez örömmnek végét vetett orvosom határozata, aki tekintve elterjedt, magas fokú tüdőhurutomat, azon véleményének adott kifejezést, hogy — ahhoz való hajlandóságom mellett — könnyen gyulladáshoz mehet át ily ut alkalmával. De azért, habár ezen fényes, országos ünnepen most nem is vehetek részt, mégsem mondom le véglegesen a Ferencz József-egyetem megtekintéséről. Tavaszi szemleutam alkalmával Kolozsvárnak szentelendek annyi időt, hogy kártársaimat meglátogatva, részletesen megvizsgáljam áldásteljes működésüket az új díszes épületekben. Addig is fogadják legőszintébb ragaszkodásom kifejezését, melylyel váltig maradok

Alcsuthon, 1902. október hó 10-én

legbensőbb tisztelőjük
Dr. József főhercegre.

A hosszantartó, lelkes éljenzésnek csillapult után Schilling Lajos dr. rektor köszönetet mondott Wlassics Gyula dr. vallás és közoktatásügyi miniszternek az épület felavatásáért, mire lelkes „Eljen a király!” felkiáltásokkal maga az ünnepélyes aktus befejeződött és következett a helyiségek megtekintése a rektorral és a tanári karnak kalauzálása mellett. A központi épület után megsejlelték a klinikákat is, majd lunch-höz ült a fényes társaság.

Beszélt még Fekete Gábor, Szadeczký Lajos Beldy főispán, Fekete Nagy Béla, Nagy Lajos unit. esperes, Jósika Samu báró és Barabás Béla.

A Központi-szállóban tartott lakomán Szvacsina Géza polgármester mondotta az első felköszöntőt a királyra. Utána Feilitzsch Artur báró József Ágost főhercegre ültette poharát, Dobál Antal ügyvéd, kamarai elnök pedig a kormány összes tagjait és különösen annak jelenlevő tagjait köszöntötte fel. Majd Fejérváry Géza báró Kolozsvár polgárságát ültette Szentkereszthy Zsigmond báró Apponyit, Kemény Lászlót és a törvényhozás jelenlevő tagjait, Szamosi János a horvát bánt, Márky Sándor Fadrusz Jánost ülteti.

Ezután Apponyi Albert gróf emelkedett szövlásra és a nemzeti üjjászületésről mondott hosszabb beszédet. Utána Feilitzsch báró Fadrusz nevében köszönetet mond a megjelent vendégeknek és Kolozsvár város közönségének s a maga részéről Fadruszt ülteti, Khuen Héderváry gróf horvát bán pedig a kolozsvári egyetem jelenlevő képviselőire emelt poharát. Szabó József Darányi minisztert ülteti, ki Erdély fejlődésére emel poharat. Salamon Antal az egybegyűlt vendégeket. Feilitzsch báró Plósz minisztert, Bartók püspököt és a hadsereg jelenlevő tagjait köszönti föl.

A banket tartama alatt mintegy 1500 főből álló lampionos menet vonult végig a városban. Este a vendégek tiszteletére a színházban diszeloadás volt.

A hivatalos program szerint József Ágost főhercegre elutazása csak holnap délre volt kitűzve. A főhercegre azonban a nap folyamán elhatározta, hogy gyöngékedésére való tekintettel aznap este elutazik. Hamar hire futott e váratlan elutazásnak. Nagy tömeg vonult ki a kitűzött időre a pályaudvarra. A főhercegre pontosan tizenegy órakor érkezett a pályaudvarra, hol a hivatalos közegek és óriási tömeg várta. Mikor a főhercegre a peronra lépett, fölhangzott a Gotterhalte. A kívül szorongó tömeg erre a Kossuth-nótával felelt. A Kossuthnóta egyre hangzott még, mikor a vonat kirobogott a pályaudvarból, hangzott még akkor is, mikor a méltóságok kiléptek a peronról. A tömeg egyre a Kossuth-nótát énekelve vonult a városba. A hangulat izgatott volt városszerte s még éjjel is izgatottan tárgyalták a történeteket.

Éjjelkor elutaztak Kolozsvárról a kormány tagjai és a vendégek nagy része.

Az új igazságügyi palota felavatása, ma délelőtt 10 órakor vette kezdetét, melyen Plósz Sándor dr. igazságügy miniszter szép beszéd kíséretében az épületet ünnepélyesen, magasztos hivatásának átadottának nyilvánította.

Ezután Szvacsina polgármester, Kolozsvár szab. kir. város közönsége nevében köszönetet mondott az igazságügyi miniszternek azért a kiváló jóindulatáért, a melylyel a város minden alkalommal találkozott, valahányszor Kolozsvár és az igazságszolgáltatás érdekei ezt megkívánták. Köszönetet mond annak a fejedelmi városnak nevében, amely mindig büszke volt az ő bíráinak igazságszeretetére, bölcsességére és méltányosságára, annak a városnak nevében, a mely a nagy, az igazságos Mátyás királynak nem csak emléket őrizte meg, hanem megőrizte igazságszeretetének szellemét is. (Lelkes éljenzés.)

Ezután Szentkereszty Zsigmond báró curiaú bíró, törvényszéki elnök ismertette az igazságügyi palota építésének történetét. Végül az elnöklő Fekete Gábor táblai bíró elnök rövid beszéddel bekezdette az ünnepi ülést. Azután az igazságügyi miniszter, az ügyészek, bírák, közjegyzők és ügyvédek küldöttségét fogadta, melynek nevében Fekete Gábor táblai elnök üdvözölte a minisztert.

KÜLFÖLD

A francia kormányelnök beszédei: Loubet, a francia köztársaság elnöke, tegnap Valenciába érkezett, hogy jelen legyen a Rhone folyam ottani új hidjának alapkövetételén. A rossz idő dacára, nagy néptömeg fogadta az odaérkező elnököt, ki az alapkövetétele után résztvett a községi képviselő-testület

BUTOROK

egy közpénzért, mint részletfizetésre leggyorsabbul a legfinomabb kivitelű legjutányosabban kaphatók

Ehrentreu és Fuchs Testvéreknel.

E-lapra hivatkozók tíz százalék engedményben részesülnek.

Budapest, VI., Teréz-körút 8 sz.

(Andrássy-ut közelében).

oo Nagy kőnes árleczvák ingyen oo

lakomáján hol beszédet tartott, amelyben ezt monddta: A szolidaritás művei csak akkor fognak gazdag gyümölcsöt hozni, ha a republikánus testvérség szelleme hat át benneteket. Arra kell törekednünk, hogy csakis a társadalmi békevel biztosítsuk a köztársaság virágzását és nagyságát. A köztársaság hű marad eredetéhez. Türelemesen tiszteli kinek-kinek vallási meggyőződését. Szereti a szabad szót és a szabad gondolatot. Az igazságért és szabadságért lelkesedve, hajthatatlan öre a törvénynek és a közrendnek. Kormányza az országnak mindnyájunk által és mindnyájunkért. Ezért a köztársaság mindegyikünkétől áldozatot kíván, amely fájdalmas ugyan, de nélküle sem egyéni erkölcs, sem az állam virágzása nem lehetséges. Ez az áldozat a magánérdek feláldozása. A köztársaság állandóan gondoskodik a közjóért és a közös becsületről. Ez okból mindenekelőtt békét, egyetértést és egységet akar. Miként a hazát, őt is a szeretet és nem a gyűlölet élte. Loubet végül Valence városára üritette poharát.

Innen Loubet a kereskedelmi kamara lakomájára ment el, hol ipari és kereskedelmi kérdésekről beszélt. Beszédében sajnálkozását fejezte ki azon, hogy a mezőgazdaságnak nincsen a kereskedelemhez és iparhoz hasonlóan szervezett képviselője, amely a termelés és fogyasztás kérdésénél, a műhelyekben dolgozó és a mezői munkások sorsának javítását tanulmányozná és ekként a tőke és a munka között az összhangot helyreállítaná.

A Balkán forrongások. Ignatieff orosz tábornok izgató beszédei meghozták a maguk gyümölcsét, mert a macedon forrongás egyre nagyobb mérvet ölt. A bolgár bandák szelvében rabolják a török falvakat és kegyetlen gyilkolásokat követnek el. Azon vakmerő támadásban, melyet a Petrie mellett levő Serret faluban a török csapatok ellen intéztek, állítólag 100 embert veszítettek holtakban és sebesültekben, de a török csapatoknak is voltak veszteségeik. A török kormány a rabló bandák megfékezésére, tegnap vasuton két zászlóalj katonaságot küldött ellenük s hir szerint Dsumaja mellett a zászlóalj egy része össze is ütközött már a rablókkal, kik eleintén vakmerően szembeszálltak a törökökkel, de aztán megfutamodtak. Egy Szófiából jött sürgöny jelenti, hogy a macedon bizottság elnöke Zoncsev tábornok, akit Drenovóban tartottak fogva, 8-án újra megszökött és állítólag Macedonia felé vette útját, hogy élére álljon a forradalomnak.

Belgrád, okt. 13.

A Mihály fejedelem-téren tegnap népgyűlés volt, amelyen mintegy 5000 ember jelent meg. A gyűlés előkévé Gyukucis nyugalmazott tábornokot választották meg. Több szónok meghallgatása után a gyűlés olyan határozatot fogadott el, amelyben felháborodását fejezi ki azokon az erőszakosságokon, amelynek a macedoniai és ó-szerb lakosok az ottani török közigazgatási hatóságok lelkiismeretlensége és vétke mulasztásai következtében ki vannak téve Egyidejűleg felszólítják a szerb kormányt, hogy mindenképp hasson oda, hogy az ottani szerbek helyzete javuljon, mert szenvedéseiket a szerbiai szerbek nem nézhetik közönyösen. Ha a szerb kormány nem képes a macedoniai és ó-szerbiai szerbek életét és vagyonát biztosítani, akkor a szerb nép elhárít magáról minden felelőséget azokért az eseményekért, amelyek ott esetleg bekövetkeznek és a szerbeket mulhatatlanul akcióra kényszerítik, mert a szerb nép nem tűrheti, hogy testvéreit Ó-Szerbiában és Macedonóban kiirtsák.

A szénsztrájk.

A három nagy köztársaság sztrájkolói közé, legújabbán belépett Belgium is, melynek szénbányászai tegnap elhatározták, hogy 15%-os bőremelést követelnek a bányatulajdonosoktól. A belga szénbányászok ezen határozatát a sztrájkoló francia szénbánya-munkások érdeklődésében hozták, hogy megakadályozzák ezzel azt, hogy belga szénatvígyenek ki Franciaországba.

A szénsztrájk-mozgalmakról, ma a következő távirati értesítések jöttek:

Marseille. okt. 13.

A nemzetközi szövetséghez tartozó francia-algéri dokkmunkás-szövetség titkára a bányamunkások egyesületének titkárához levelet intézett, amelyben arról értesíti, hogy körlevélben az összes kikötőket fel fogja szólítani, hogy külföldről jövő szénat ne rakjanak ki. A levélben megjegyzi, hogy a kikötőkben szavazás alá fogják bocsátani az általános sztrájk kérdését.

Genf, okt. 13.

Az általános sztrájkban résztvevő munkások ma délután a rendőrség és a katonaság rendszabályai ellen való tiltakozás mellett elhatározták, hogy újra munkába állanak. Hivatalos közlés szerint a zavargásoknál ötven katona sebesült meg. Letartóztattak 230 embert és kiutasítottak 110 idegent, köztük 43 olaszt, 30 francziát és néhány németet.

New-York, okt. 12.

A bányatulajdonosok visszautasító magatartása dacára még folyton történnek kísérletek a vizsály kiegyenlítésére. A szénhiány már nagyon érezhető. Sok városban olcsó szénat adnak a szegényeknek.

VIDÉK.

(---) Pestvármegye közgyűlése. Pest vármegye törvényhatósági bizottsága ma délelőtt kezdte meg évnegyed közgyűlését. A tárgysorozat legérdekesebb részét Pozsony vármegye átirata képezte s ennek megvitatásánál kimondotta a közgyűlés, hogy ismerve a gonosz izgatók átkos munkáját, nem is lehet más állásponton, mint azon, hogy a hibás, hiányos, kibúvókra utat nyitó nemzetiségi törvényt módosítani kell és ezt --- minden másra való tekintet nélkül --- magyar nemzeti szellemben kell keresztülvinni. A közgyűlést holnap folytatják.

TÁVIRATOK.

A választási jog kiterjesztése Dániában.

Stockholm, okt. 13.

Az igazságügyminiszter az arányos választási jog behozataláról szóló javaslat kidolgozására kiküldött bizottsággal közölte, hogy a kormány kész minden cenzust, valamint a városok és a falvak képviselői joga között fennálló különbséget megszüntetni, de ragaszkodnia kell a választói jogosultság feltételként a 25-ik életévhez és a had- valamint adókötelezettség teljesítéséhez. A bizottság feladata csak az arányos választás módjának megalkotására terjed ki.

A francia igazságügyminiszter beszéde.

Vesoul, okt. 13.

Vallé igazságügyminiszter tegnap egy republikánus bizottság lakomáján beszédet mondott, amelyben konstataulta, hogy a legutóbbi választások az országnak azt az óhaját dokumentálták, hogy az 1901-iki egyesületi törvénynek tiszteletet szerezzenek. A kormány ennél fogva a törvényt alkalmazta a kongregációk ellen dacára a reakciók átkozódásainak és bizonyos republikánusok ama ráfogásának, hogy a szabadságot sérti és dacára a nacionalisták ama rágalmának, hogy a hadsereget tönkre akarja tenni. Valójában szabadságot akarnak ezek a törvény megszegésére. Ezt a szabadságot — mondotta a miniszter — nem fogjuk nekik megadni és az ország akaratától támogatva, végre fogjuk hajtani programunkat: a katonai szolgálatnak két évre való leszállítását, az általános jövedelmi adó behozását, a Falloux-féle törvény eltörlését és a munkások aggregatív bizottságának tanulmányozását.

NAPIHIREK.

Ruttkayné Kossuth Lujza meghalt.

Gyászharang kondul ismét az ország felett, siró hangja tudatja a magyar néppel, hogy ki-dőlt a lelkes honleányok egyik leglelkesebbje, egy fájdalmas és sorscsapásoktól göröngyössé tett élet útját járó *martyr*, a nagy *szerűzöttnek* vigasztaló őrangyala, lelki és testi ápolója a messze idegenben, hűségese gyászolója idehaza.

Ruttkayné Kossuth Lujza nemesen érző szive ma délután fél 1 órakor utolsó dobant. Sokat hányatott életének véget vetett a halál és megadja neki az örök nyugalommal, mely az életben oly szűkesen jutott osztályrészéül. Kossuth Lajos testvére meghalt, de emléke mint az önfeláldozó honleány és a hűségese testvérszeretet magasztos eszményének élő szemlélyesítője, örökkön-örökké élni fog e honban és tiszteletet ébreszt mindenkiben.

Kossuth Lujza 1810-ben született Sátoraj-Ujhelyen. Később Ruttkay József abonyi postamester felesége lett. 1853-ban ő is kényszerült elhagyni az országot, és ekkor anyjával Brüsszelbe, ennek halála után Amerikába ment és ott telepedett le három fiával együtt; 1883-ban fivéréhez Kossuth Lajoshoz költözött Torinoba

és ennek halála óta itt élt a fővárosban rokonainál. Az agg urnó már régebben gyengélkedett, de orvosa dr. Verebélyi állapotát nem tartotta ennyire súlyosnak. Tegnap még egész nap fenn járt-kelt szobájában és csak estefelé lett rosszul. Az éjet nyugtalanul töltötte és ekkor orvosa kijelentette, hogy állapota válságos. Már korán reggel megjelent ágyánál Kossuth Ferencz, a kivel a nagy beteg csendes beszélgetett. Déli 12 órakor hörögni kezdett, majd lélegzet után kapkodott és ekkor gyorsan orvosáért küldtek, de az már csak a beállott halált konstataálhatta. Haláláról táviratilag értesítették Amerikában élő unokáját és Kossuth Lajos Tódort. A gyászoló családból megérkezett unokatestvére Meszlényi Ilona és közeli rokona Ambrosovich Béla. Az elhunyt a mai nap folyamán ravatalra helyezik muzeum-köruti lakásán, temetése pedig szerdán lesz.

Utolsó szereplése Kossuth Lajos születésének 100 éves évfordulóján volt, amikor is az egyetemi ifjuság vezetésével több ezer főre menő ünneplő tömeg lakása előtt lelkesen tün-tetett. A nagy napot még megérette, együtt ünnepele az ünneplő nemzettel és azutáo elköltözött tőlünk nesztelenül, csendesesen, őszinte gyászba ejtve az egész országot.

— Időjárás. A nyugati erős nyomás megerősödve közép Európába nyomult és a depresszió délnyugati Oroszország fölött helyezkedett el, minek következtében Európában a hőmérséklet általánosan süllyedt. Jelentékeny esők voltak az Alpesebben, Ausztriában és Oroszországban. Hazánkban az idő változókéony, szeles és Erdély délkeleti részének kivételével esős volt.

Jóslás. Jelentékeny éjjeli lehüléssel tulnyomóan száraz idő várható. Keleten némi esővel. Hőmérsék 14.9 Celsius.

— A szász trónörökös Párizsban. A szász trónörökös és neje tegnap reggel Párizsba érkeztek. A magasrangu vendégek incognitóban utaztak s a pályaudvaron csak a német nagykövet és a nagykövetség tagjai fogadták őket.

— Stefánia halál híre. Nagy megdöbbenést keltő hir szárnyalt a tegnapi nap folyamán a fővárosban. Eddig még ismeretlen forrásból az egész városban elterjedt, hogy gróf Lónyay Elemérné — a volt trónörökösne — Londonban mérget ivott és azonnal meghalt. E hir érthető szenzációt keltett mindenfelé, de eddigelé semmi hivatalos értesítés nem jött erre vonatkozólag. Megvagyunk róla győződve, hogy az egész csak mende-monda és rosszakaratu koholmány.

— Király Pál halála. Erdekes tudós halt meg ma a fővárosban: Király Pál, ki mint tudós és író számos földrajzi és nyelvtudományi munkával gazdagította irodalmunkat. Főbb művei: *Egyetemes földrajz. A föld. A növények élete. A magyar nyelv-tan mondattani alapon. Rendszeres magyar nyelv-tan.* Munkatársa volt a *Földrajzi Közlemények-nek. Az osztrák-magyar monarchia című vállalatnak és a Vasárnapi Ujság-nak.* Tiszteleti tagja volt a dél-francziaországi *Société d'Astronomie populaire-nek.* Az elhunyt tudós 1841-ben született s mint címzetes igazgató, az állami pedagógium tanára volt.

— A vonatból kidobott zsebtolvajok. A Szabadka-Zimony-felé induló gyorsvonatra két zsebmetsző szerb szállott fel és helyet foglaltak egy másod osztályu kocsiában, melyben három szerbiai sertéskereskedő utazott. A zsebtolvajok géptügnöknek adták ki magukat s beszélgetés közben vörös borral, — melybe álmittal volt keverve, kínálták meg a három szerbet, akik az álmittal hatásától elszenderedtek. A zsebmetszők ekkor éles késsel felválták az alvók börmellényeit s kihúzták a belül elrejtett duzzadó pénztárcáikat. Kettőnél már sikerült az operáció, de a harmadiknál a kést nagyon mélyen találták eresztieni s a kés éle megvágta a szerb testét, aki erre felriadt. A felébredt szerb rögtön észrevette a veszedelmet, felírta társait, akik aztán lefogták a tolvajokat és visszavették a pénzeiket, azután pedig mind a kettőt ledobták a robogó vonatról.

A kidobottak oly súlyosan sérültek, hogy meg egy tanyai kocsin kellett őket bevinni Karlóczára, hol gyógykezelés és őrizet alatt vannak. A zsebmetszők vállatásuk alkalmával vonakodtak neveiket megmondani.

— Halálos baleset. Ma délben a Lánchíd pesti oldalán egy hatalmas kirakat-üveg tábla Müntstein János munkásra esett és agyonnyomta. Holttetét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

— **Elsüllyedt uszályhajó.** Tegnap délután ritka látványosságban volt része a Ferencz József hid környékén járó közönségnek. **Fleischmann Antal** 2. számú kavics szállító uszályhajója elsüllyedt a Ferencz József hid budai oldalán. A hajó valahogyan léket kapott és a betóduló víz lehuzta. A hajó lassan merült alá úgy, hogy a rajta levő hajósok és munkások megmenekülhettek, amikor a hullámok összecsaptak a hajó felett. Az elmerült hajót emelőgéppel húzták ki a Duna fenekéről. Az érdekes művelet nagy tömeg ember nézte végig. Kár nincs, kivéve a hajó megrongálódását, mert az uszály üres volt.

— **Zajos népgyűlés Ausztriában.** St. Pöltenben tegnap 5000 ember részvétele mellett, nagy keresztény-szocialista pártgyűlés volt. A pártgyűlés többségét a bécsiek képezték, kik külön vonaton, mintegy 3000-en érkeztek oda. A bécsi vendégeket a pályaudvaron összegyűlt szociáldemokraták és német néppártiak *fuj-kiáltással* és *szidalmakkal* fogadták. A gyűlés maga nyugodtan folyt le. A gyűlés után a bécsiek összegyűltek a pályaudvaron, ahol tüntetésre került a dolog köztük és a szociáldemokraták és a német néppártiak között. A rend fenntartására katonaságot kellett kirendelni, mire a tüntetők ellenállás nélkül elhagyták a pályaudvart.

— **Nagy havazás Oroszországban.** *Szibirán* oroszországi városban az éjjel egy fokos hideg mellett nagy hóvihár volt, mely sok ház tetőjét leherdta. Több ember megfagyott a nagy hidegben, s az utcákon annyi hó torlódott össze, hogy a lakosság nem bír a házakból kimozdulni. A vonatokat a hótömegben elakadtak és csak 8 órai késéssel mehettek tovább.

— **Uj távbeszélő állomások.** A kereskedelemügyi miniszter Maros-Torda vármegyében a *szászregeni és topliczai* posta- és távirtdahivataloknál, addig is, míg a szászregeni városi távbeszélőhálózat kiépül, illetve a topliczai törvényhatósági távbeszélőközpont berendezhető lesz, nyilvános távbeszélő-állomásokat létesített és a szászregeni nyilvános távbeszélő-állomást egyszersmind a belföldi helyközi távbeszélő-forgalomba is bevonatta.

— **Szerencsétlenül járt léghajósok.** Párisban tegnap szállt fel új kormányozható léghajójával **Bradsky**. A hajó déli irányban 3---400 m. magasságban tartotta magát. Mind a két motor teljesen működött, csak a kormányrud sérült meg kissé, úgy hogy a léghajó görbe vonalat írt le. Később a léghajó több mint 1000 méter magasságra emelkedett s eltűnt a magasban s többé nem tért vissza a Vaugirar-parkba. A rendőrprefektúra táviratot kapott, amely szerint Steins mellett egy léghajó lezuhant és két ember életét veszítette.

— **Rövid hírek. Ongyilkos tiszthelyettes.** **Peltzel Ottó** nagyváradi 37. gyalogezredbeli tiszthelyettes, tegnap éjjel egy Manliche fegyverrel szíven lötte magát. Ongyilkosságának oka, állítólag reménytelen szerelem. — **Halálos foghuzás.** **Szegeden Dobay Gyula** dr. ügyvéd felesége, foghuzás közben vérmérgezést kapott s nagy kínok közepette tegnap meghalt. Férje és három kis gyermeke siratja.

— **Rabló cigányok.** Nagyváradról stírgönyzik lapunknak, hogy ott az éjjel a löporos torony mellett, a sátoros cigányok megtámadták a szalontai kenyérrusokat és a kenyereket *elrabolták* tőlük. A kenyérrusok panaszára öt csendőr a cigányok elfogására indult, mire a cigányok a csendőröket megtámadták, kik egy cigányt *agyonlőttek*, a többieket pedig *elfogták*.

— **Vizbefutó öngyilkos.** Az éjszaka a Margit-hidról egy férfi a Dunába ugrott. Amikor észrevették és utána eveztek, már eltűnt a hullámokban. Semmi olyan tárgyat nem hagyott maga után, amelyből személyazonosságát meg lehetne állapítani.

— **Lezuhant sziklakő.** Tegnap délelőtt a Gellérthegyről elvált egy sziklakő és a Rudas-fürdő előtti uttestre zuhant. Szerencsére nem járt arra senki és így baleset nem történt. A vizsgálat megállapította, hogy a lezuhant sziklakő csak nyolcz kilogramm súlyú volt.

— **Letartóztatott igazgató.** Schroff Hermant a Kronstädter Zeitung szerkesztőjét lapjában megjelent igazgató cikkek miatt Farkas Mihály rendőrkapitány tegnap este letartóztatta. Schroff ismeretlen illetőségű. Azelőtt Romániában működött, ahonnan románellenes igazgatás miatt kiutasították.

x **Csuz és köszvény ellen** elismert legkitűnőbb szer a Zoltán-féle kenőcs. Ara 2 korona. Zoltán Béla gyógyszerárban Budapest, V., Sétater-utca és Szabadság-tér.

x **Felhívjuk olvasóink** figyelmét Herczeg és Horvát Budapest, Kerepesi-ut 52. szám alatt, az „Adria”-szállóval szemben létező nődivat-áruházára.

IRODALOM ÉS MŰVÉSZET.

Casanova.

— Premier alatt. —

(A versaillesi park cyprusai közt mohos kriptá. Vaszáros ajtaja kidőlt, a márvány fedél repedeztetten hullott le a szarkofágokról, amelyekre a lépcsők felől a hold sugarai világítanak. Idő: 1902. október 11-én, este 9 és 10 óra között.)

Poisson Johanna (lassan fölnyitja szemait a márványkoporsóban, harmadfélszáz esztendő porát a szemfödél csipkéjével törölvén le magáról): Kissé sok hajport szedtem magamra. Ah, milyen zaj, milyen hangok! Mintha rosszat álmodtam volna. Lucienne... Lucienne! (A szarkofágot befutó repkény indáját megrántja.) Lucienne keljen föl!

Lucienne (a szomszédos koporsók egyikében megmozdul): Parancsol, marquise. Talán nagyon elaludtam?

Poisson Johanna: Lucienne, minő csodálatos zaj? Mintha a nevedet hallanám emlegetni. Mint hogy ha az utca népe kiáltozná: Pompadour marquise, most jön el bűnhődésed. Oh, én félek, Lucienne, nézze meg, mi az?

Lucienne: Hallom a zajt, asszonyom, azonnal megnézem. (Lassan kilép a kő-fekhelyéből s a lépcsőkön fel, a kriptá ajtajához megy. Egy nyílason tekint ki, messze az éjszakába.)

Poisson Johanna: Ah, úgy fázom, egykor oly forró éjszakák voltak s most...

Lucienne (összerezzen, halk sikojt hallat). Marquise, nem tudom ébren vagyok-e, vagy most is álmodom? Ott messze, egy alak látszik, az ön ruhájában. Hódolnak előtte... nem, most jól látom: Babette az, a konyha-lány.

Poisson Johanna: Lucienne maga félre beszél. (Szinte felkél, megigazítja pongyoláját s a nyíláshoz megy. A hű komorna betakarja, aztán együtt nézik a messze kívül történőket.)

Lucienne: Csakugyan Marquise, valaki az ön nevével szólítja Babette leányzót. (Kaczag.) Jaj, nézze asszonyom, milyen furcsán hajlik meg, aztán hogy nevet, bele az emberek gyomrába. (Összerezzen.) Jézus, a felség szól hozzá. Nem, mégsem, valaki más.

Poisson Johanna (bátyadtan mosolyog): Ah, ha Louisnak olyan harsány hangja lenne s még olyan jól lenne táplálva, izmos ficzkó.

Lucienne: Gondolom, egyszer láttam a konyhában. A hentes-legény!

Poisson Johanna (hirtelen): Mont-Dieu nézze, nézze a lovat! Mintha kissé a gyomra fájna. Eh, nem, vele is csufiságot üz valaki. Mintha koczkákon járnának ezek az emberek, olyan furcsán...

Lucienne (kaczag): Asszonyom, akkor Babette három koczka kell egyszerre. (Enek hallik, a denevérek riadtnan rebbennek fel, de azután megdöglök magukat s szárnyaikkal fülüket takarják el.)

Poisson Johanna (komornája vállába kapaszkodik): Ez sok, ezt nem bírom tovább, holnap... (Babette arca most a holdvilágban tükröződik vissza, a hang mind élesebb, a holdvilág egyre szélesebben nevet, a versaillesi kastély ormán a köztársaság jelvényei látszanak, Poisson Johanna hirtelen elhallgat, teste merev lesz.)

Lucienne: Ah, jó asszonyom, nekünk már végünk van, a nép foglalta el a kastélyt, Babettek viselik az ön ruháját... Szegény marquise!

Poisson Johanna (arcát kezeibe temetve, görcsösen zokog): Vissza, vissza Lucienne, ne lássam!

Lucienne (karjával támogatja urnőjét a szarkofághoz): Parancsolja talán a morfint?

Poisson Johanna (lehunyt szemmel, gyengén susogja): Csak gyorsan, gyorsan, Babette még egyre...

Lucienne (a Pravaz-t keble alá szurja urnőjének): Így, most jó lesz, aludni fog ismét, asszonyom. (Maga is gyorsan kőkoporsójába mászik s a szemfödél egészen magára huzza.)

Poisson Johanna (félálomban hánykolódik, aztán megfordul koporsójában): Nem, ezt nem érdekeltem meg...

* * *

A Népszínház közönsége a **Casanova** bemutatóján gyakran tapsolt **Küry Klárának**, **Szirmai Imrénnek** és **Nyárai Mihálynak**.

(f. l.)

* **Színházaink Mátyás ünnepe.** A **Nemzeti Színház** mindkét vasárnapi előadását Mátyás emlékének szentelte. Délután **Balogh István** „**Mátyás diák**” című régi népszínműve került előadásra, melyet annak idején „**A czinkotai úteze**” néven adtak. Este **Szigligeti Ede** „**Mátyás király lesz**” című darabja került színre. Előadás előtt **Fáy Szeréna** szavalt a **Jókai** Mórnak Mátyás királyról szóló legendáját. A prólogust két élőkép is díszítette, az elsőben Mátyás király udvarát mutatták be, a másodikban a kolozsvári lovasszobrot.

* **Népszínházban** előadás előtt **Balla Miklós** „**Mátyás király emlékezete**” című emelkedett hangú költeményét szavalt a **Szirmai Imre**.

* **A Magyar színházban** ugyanezt a költeményt szavalt a **Hidvéghy Ernő** nagy hatással.

Színházak műsora. **Hétfőn**, október 13-án **Nemzeti színház: Mátyás király lesz.** Operaház: Nincs előadás. **Vigszínház: A három grácia.** **Népszínház: Casanova.** Magyar színház: **Sötét kamra.** **Uránia: Angol élet.**

Kedden, október 14-én: **Nemzeti Színház: A föld.** Operaház: **Faust.** **Vigszínház: Csókon szerzett vőlegény.** **Népszínház: Casanova.** Magyar Színház: **Sötét kamra.** **Uránia: Angol élet**

TÖRVÉNYSZÉKI CSARNOK.

A Szerényi affaire.

— Törvényszéki tárgyalás. —

Ma délelőtt zajlott le az első részlete annak az affairenek, mely **Szerényi József** miniszteri tanácsos egyéniségéhez fűződik. **Szerényi** tudvalevőleg azzal a váddal illette **Győrffy Gyula** dr. országgyűlési képviselőt, hogy az **Engel-féle** fonógép ügyében panamázott volna. E méltatlan és teljesen valótlan vád hallatára **Győrffy** levelet intézett **Láng Lajos** miniszterhez, kinek bejelentette, hogy **Szerényi** ellen **ragalmazás** címén bűnpört indít. Ezt meg is tette, de az első tárgyaláson **Szerényi** becsület-sértés miatt, viszonzódat emelt **Győrffy** ellen. **Baumann** bíró az első tárgyalást ezért elhalasztotta, hogy **Győrffy** levelet a minisztertől megszerezze. Így került ma a sor a tárgyalásra, melyen **Győrffy Gyula** **Eötvös Károly** ügyvédjével jelent meg, míg **Szerényit Nagy Dezső** dr. védte.

A tárgyalás kezdetén **Baumann** bíró bejelentette, hogy a kérdéses levelet **Láng Lajos** miniszter megsemmisítette, de a levél ugyanazonos azzal, a melyet a **Magyarság** közölt. Az erre vonatkozó miniszteri átiratot a bíró felolvasta, s egyben bejelentette, hogy a **Győrffy Gyula** dr. ellen emelt viszonzó-vád mindaddig nem tárgyalható, míg a képviselőház **Győrffy** dr. mentelmi jogát föl nem függeszti.

Ezután **Győrffy Gyula** drt hallgatta ki a bíró az általános kérdésekre nézve, majd pedig **Szerényi** Józsefet, kit egyuttal felhívott, hogy a vád tekintetében nyilatkozzék.

Szerényi József nagy bőbeszédűséggel adta elő védekezését. **Mindenekelőtt tagadta azt, hogy ő Győrffyt panamázással vádolta volna**, mert mindössze ezt mondta:

— Ez a fonógép ügye valami panama!

Baumann bíró: Az a kérdés, tetszett-e azt mondani, hogy **Győrffy** ur önt meg akarta vesztegetni?

HA IZZAD

ha vizket a teste, ha söröses, ha bőrkütsései vannak, ne csináljon semmit, csak egy tégely **Erényi-féle ICHTIOL-SALICILT** vegyen. Szeged. Ara 3 korona.

SZÉTKÜLDI: **ERÉNYI Diana-gyógyszertár**

Budapest, Károly-körút 5. szám.

Dob-utca sarok 79.) --- Főrakár: **TÖRÖK**, Király-u. 12. és **EGGER**-gyógyszertár, Váci-körút 17. szám.

Szterényi: Ha a kérdés így állítatik föl, akkor kénytelen vagyok bevallani, hogy igen. Györffy ur fölkeresett engem és azt mondta, hogy az Engel fonógép-ügyben 15000 forintot keres s ebből nekem ad 10000 forintot és ő megelégszik 5000 forinttal, mert a gépvállalat jogtanácsosa is lesz. Ajánlatát természetesen visszautasítottam?

Baumann: Ön szerint mit akart Györffy ur?

Szterényi: Hogy 5000 gép rendeltessék 100 koronájával.

Baumann: Tisztába akarom hozni az egész ügyet. Tessék elmondani, hogy jutott ön ezen ajánlathoz.

Szterényi: Ez ügyben 29 alkalommal járt nálam Györffy ur. Már a géppel folytatott *első kísérletek is kedvezőtlenül folytak le*, a továbbiak is, holott ha a gép beválik, tényleg *nagyszabású iparpolitika alapja lett volna*. 25 gépet ennek daczára is próbaként megrendeltünk. Alig mentek ki a gépek — hat hónapi próbaidő lett kikötve — néhány hét múlva beérkezett a községekben a jelentések, amelyet „*mind kedvező, nagyszerű eredményről*” szövegezték, de azután a mi szakértőink mind kedvezőtlen jelentést adtak.

Baumann Viró: A kedvező jelentések tehát senki által sem ellenőriztetek?

Szterényi: (zavarban) De, . . . igen . . . Magyarits Ágost iparfelügyelő és az illető vármegye főispánja által.

Baumann: Ezeknek a jelentései milyenek voltak?

Szterényi: Kedvezők. Igen, de azután a mi speciális szakértőink kedvezőtlenül nyilatkoztak. Nevezetesen Roszner Ervin báró mármarosai főispán és Balog kanonok iparfejlesztési bizottsági elnök, akik írásban ugyan kedvező jelentést adtak, de később szóbelileg ezt megcáfolták.

Baumann: Tehát a kísérletek nem ospan Györffy ur kerületében történtek? Az előbb ugyanis ilyesmit tetszett mondani.

Szterényi: Nem kérem. Másutt is. Később azután a Klinger-czég képviselője keresett föl és bemutatott egy levelet, melyet főnökéhez írt és amely a gépre kedvezőtlen volt. Közben a fegyvergyár részéről ajánlatot kértem a gépek szállítására és ekkor láttam, hogy Engel 176.000 koronával drágább ajánlatot tett.

Baumann bíró: Engedelmet kérek, szabadalmazva volt az a gép?

Szterényi: Nem tudom, nem is törődtem vele!

Baumann bíró: Azért kérdezem, mert ha szabadalmazva volt és ez 5000 géppel együtt a szabadalmat is megveszik, természetes, hogy az 5000 gépben a szabadalom vételára is bent foglalják.

Szterényi: Györffy urat én gyakran figyelmeztettem az inkompatibilitásra is, amit a fegyelmi során ő be is ismert.

Baumann: Kérem, mikor tette meg azután Györffy ur azt a bizonyos ajánlatot?

Szterényi: 1900 tavaszán. (Nagy mozgás a hallgatóság körében.)

Baumann: Tehát nem most?

Szterényi: Nem. Én jelentést erről a miniszternek is csak most tavasszal tettem, mikor Györffy ur engem Nagy Ferencz államtitkárnál bevádolt.

Györffy Gyula dr.; Egyszerűen hazudik a tanácsos ur!

Szterényi: Ez . . .

Baumann bíró: Ez az én dolgom! Fölkérem magánvádoló urat, hogy az ilyen megjegyzéstől tartózkodjék.

Györffy Gyula dr.: Igazat mondtam!

Szterényi: Amit én mondom, azt aktaszertileg bizonyítom. Az akták beszerezhetők az ügyészségtől, ahol sajtópórt indítottam Györffy ellen s megvesztegetés kísérlete miatt is feljelentést tettem. Később egyébként Györffy maga is beismerte, hogy Engel ajánlata tuldrága és elfogadhatatlan. Györffy ennek daczára alá akarta írni a megrendelést akkor, mikor éppen lemondott Hegedűs, de én ezt ridegen megtagadtam.

Időközben, május hóban egy nyílt levél jelent meg az Alkotmányban, mely Györffyt erősen megtámadta a fonógép miatt. Györffy ekkor arra kért, hogy ezáfoljam meg a nyílt levelet, de én ezt megtagadtam, ellenben azt mondtam, hogy ez ügyben nyilatkozzék ő maga. Erre Györffy azzal felelt, hogy

Engel képviselőtől lemondott és erről a miniszteriumot írásban értesítette. Ugyanetaj a fonógép ügyét a „Hazánk” és „Magyarság” című lap is szellőztette és e cikkek írója — Gondos Sándor is fölkeresett és figyelmeztetett arra, hogy e tárgyban interpelláció készül a Házban. Erre én az aktákat Nagy Ferencz államtitkár elé terjesztettem és az ügyvel többé foglalkozni nem akartam. Ekkor már tudtam, hogy a megrendelést nem teljesítheti az állam, mert Rejtő tanár azt írta volt nekem hogy e géppel tíz órai munka után csak tizenhárom krajczárt kereshet egy munkás. Emiatt huzódott az a kérdés is, hogy a vállalatot miként lehessen finanszírozni. Ez a dolog is nehezen sikerült volna és már ez is hátráltatta az ügyet.

Baumann: Ön tehát két tanu előtt is mondtotta, hogy Györffy ur megakarta vesztegetni.

Szterényi: Igen! A többire vonatkozólag pedig később kívánok nyilatkozni.

Nagy Dezső dr. védő: Az első kérdés az, hogy Szterényi vádolta-e Györffyt vagy sem? A második kérdés, hogyha ezt Szterényi tette, kívánja-e bizonyítani azt, hogy Györffy tényleg panamázt-e, vagy sem? O a bizonyítás elrendelését kéri hivatkozva arra, hogy ezt a miniszterium követeli Szterényitől a fegyelmi bíróság határozata alapján. Az ügyre vonatkozó iratokat a kellő pörök megindítása végett áttették az ügyészséghez. Így a bizonyításra vonatkozólag egy fegyelmi vizsgálat és egy bűnpör szolgál s ezért ő azt kéri, hogy míg a bűnpör le nem folyt, addig a rágalmazási pör letárgyalását halasszák el. Egyébként is Szterényi részéről hiányzik a *dolus*, mert ő minden rosszakarattól mentesülve mondta ezt a dolgot főnökeinek anélkül, hogy ezzel rágalmazott, vagy rágalmazni akart volna. Ez alapon a vád elutasítását kéri.

Baumann bíró: Tehát a vád visszautasítását kéri, de egyben bizonyítani is akar?

Nagy Dezső: Igen.

Baumann: Van-e vizontvádra vonatkozó előterjesztése?

Nagy Dezső: Miután Láng Lajos Györffy levelet megsemmisítette, én e levelet a Magyarság alapján terjeszttem be és inkriminálok Györffy egész levélét.

Eötvös Károly: A főkérdés az, hogy Györffy panamázt-e vagy sem? Ezt Szterényi elismerte,

Baumann: Mondta ezt Szterényi ur?

Szterényi: Tessék bizonyítani, hogy mondtotta.

Eötvös Károly: Akkor, ha Szterényi ezt tagadja, akkor én ez alapon vádat ellene nem emelek. De azt igenis beismerte Szterényi, hogy mondta, hogy őt Györffy meg akarta vesztegetni. Nos, ezt követelem, hogy bizonyítsa. Ha bizonyítani nem tud, vagy kérjen bocsánatot Györffytől, vagy ítéltesse el. Ugyanekkor elutasítom Nagy Dezső kívánságát, hogy a vád egyszerűen utasítsák el. Tessék bizonyítani, ha rágalmazni tudtak. Tiltakozom az ellen, hogy a fonógép ügyét Szterényi, mint Györffy-ügyet tárgyalja. De tiltakozom az ellen is, hogy itt egy *zughbizottság* fegyelmi ítéletét, mint mértékadót fogadják el.

Baumann: Kérem a törvényeink értelmében . . . autentikus bíróságnak kell elfogadni.

Eötvös Károly (indulatosan): A magyar törvények, a magyar alkotmány értelmében — nem. Tessék nekem megmutatni azt a törvényt. Ott voltam én? Ott volt Györffy? Ott volt a vádló? Nem! Tetszés szerint alakítják meg ezt a bíróságot maguk közül, tetszés szerinti iratokat olvasnak fel, nem-tetszés szerinti tanukat hallgatnak ki és nem tetszés szerinti tanukat nem hallgatnak ki. Kihallgatták az én tanuimat? Nem! Tiltakozom az ellen, hogy itt a bíróság előtt tárgyalás alapjául szolgálhasson egy olyan sötétben dolgozó testület határozata, mely *mellőzve* a kontradiktórius eljárást, — hozza ítéletét. Ez az eljárás becsempészett hozzánk az osztrák idők alatt, de magyar törvényben, magyar közjogban soha el nem ismerték. Az ilyesmit a tisztviselők *kibuvónak* használják és nem az igazság kiderítésére. Kérem majd kijelölöm én, hogy micsoda tanukat hallgassanak ki, Tessék e célra a miniszteriumi aktákat is beszerezni, s elrendelni a teljes bizonyítást, mert követelem, hogy itt bizonyítsanak.

Baumann bíró: A valódiság bizonyítását elrendelem a törvény értelmében . . .

Györffy Gyula dr. És az én kérelmemre, Baumann bíró: Tehát a 4. és 5. pont alapján ez értelemben rendelem el,

Györffy Gyula dr.: A tárgyalás folytatását. . . Baumann bíró: Kérem az idő előrehaladtóságára való tekintettel . . .

Györffy Gyula dr.: Kérem az én becsületem és tisztességem drágább, mint az idő. Eddig némán türtem, hogy ez az ur gázol a nyilvánosság előtt s előbb a hivatali bürokrácia az én becsületemben! Most mikor végre megszólalhatok s kereshetem az elégtételt, akkor halasztásnak helye nincs, különösen pedig azért, mert ez az ur ma is a valótlanságok egész halmazát dobta a nyilvánosság elé s ezekkel szemben én néma nem lehetek!

Baumann: Hát tessék!

Györffy Gyula dr.: Csak a szembeszökő valótlanságokra teszek észrevételt. Előre bocsátom, hogy a kezemben van a „Nemzet” ama száma, mely 1897-ben, mikor én még se Engel, se gépének hírére se hallottam, jelenti a világnak, hogy Szterényi iparfelügyelő miként vezeti az akkori minisztert, Dániel Ernőt a gép csodájára, tart arról fényes előadást a miniszterének, a miniszter pedig elragadtatásának ad kifejezést és gratulálnak a föltalálónak. Később Miaván tartanak próbát az én részvételem nélkül, melynek aktái a miniszteriumból szintén nyomtalanul eltűntek. Mikor az egész külföldön és Amerikában szabadalmazott gépről az egész külföldi szakajtó dicsőreleg szól, forradalmi gépnek nevezi és külföldi megrendelések özönlöttek és a székelység s kertületem inséggel küzdött. Ekkor jött hozzám Engel s ekkor vettem kezembe az ügyet, miről Engel ezen most — a hajszja megindításakor írt levele — adja ezt a félvilágosítást.

Budapest, 1902. augusztus hó 23-án.

Kedves barátom!

Tudom és látom, hogy fonógépem ürügye alatt, miként törtek és törnek ellened.

E pillanatban olvasom felháborodással az Alkotmány brutális és aljas támadását, amelyet Szterényi-Földes-Benedek consortium a te megsemmisítésre ellened intézett.

E küzdelmedben én természetesen melletted vagyok; de addig is érzem, hogy részemről szükséges a következőket oly célból, hogy azt felhasználhasd, írásban már most kijelenteni neked.

1. Hogy fonógépem ügyében 3 évvel ezelőtt fordultam hozzád eredménytelenül.

2. Másodízben pedig, midőn gépem tökéletesítve a szakemberek által jónak ismertettet el és külföldről megrendelések történtek nálam.

Ekkor pedig vállalkoztál a fonógép pártolására azon kikötéssel, hogy én ezen fonógép találmányomat ingyen bocsátom a székely akció céljaira, a kormány rendelkezésére.

3. Hogy ezen találmányom értékesítésére magad részére más díjazást, mint a találmány ingyenes átengedését a kormánynak, a székely akció céljaira, soha semmi címen ki nem kötötél; ilyent nem is ígertem.

Ellenkezőleg a közügyre való tekintettel az ügyvédi díjazást sem igényeltem, noha te voltál képviselőmmel megbízva — és végül

4. hogy, midőn én oktalanul a kormány rendelkezésére bocsátottam a te biztatásodra találmányomat, hol a sok huza-vona, amiről nyilatkozatomat a lapokban közléteendém --- nemcsak lelkileg de anyagilag is tönkre tett, akkor te siralmaimra, hogy a próbák költségeit viselhessem s hogy azok félbeszakítása folytán az ügy meg ne akadjon, mikor rokonaim csödbejutása miatt sehöl pénzhez nem juthattam, érettem 23000 korona váltó obligót vállaltál.

Azt hiszem, hogy ezeket már most ki kellett, hogy nyilatkoztassam, hogy felhasználhasd.

Meg lehet ezen leveletem személyesen fogom átadni.

Meg vagyok győződve, hogy a galád támadásokat fényesen vered vissza.

Ölel szerető és hü barátod
Engel Kálmán,
mérnök.

Ennek alapján mentem a tanácsos urhoz, ki engemet is kifagatott hogy ezen gépnél minő anyagi előnyöm származik s mert kezdetben egy közkereseti társaság vállalkozott a gyártásra, annak a részére kértem az államsegélyt egész nyíltan kijelentvén,

hogy annak a jogtanácsosa vagyok, miről a szerződés itt is van. Jogtanácsos pedig akkor is, ma is, jövőben is lehettem, és leszek is szívesen. Ez a faggatózás természete a tanácsosurnak, miről minden szubvenzionált vagy elutasított gyáros tanúságot tehet. Kérdéseinek főbbjei: mi a vagyona? Kinek mit ígért? És ha képviselővel áll összekötöttségben, akkor nem is álllok önnel szóba. Mennyit jövedelmez önnek a vállalat? stb., stb.

A tanácsos ur erősen hangsúlyozta előadásában, hogy én tettem *spontán* jelentéseket, mire fölhíva sem voltam. Ennek megczáfolására bemutatom a kereskedelemügyi miniszterium 58327. számú aktáját, mely *Engelnek* egyenesen meghagyja, hogy a próbákról mindig jelentést tegyen a miniszteriumnak.

A próbák megejtése céljából a miniszterium Engeltől kötelező nyilatkozatot kívánt, hogy *az általa is jónak tartott gépek szállítására magát kötelezze*. A vonatkozó miniszteri rendelet kezeim között van. S mikor a kötelező nyilatkozatot Engel beadta, akkor a tanácsos ur engem volt kegyes megbízni azzal, hogy ötven próbagépet rendeljek. Első sorban a fegyvergyárhoz fordultam, mely a mintapépet 900 koronáért csinálta. Az 50 gépért a fegyvergyár darabonként 360 koronát kívánt. Ezt sokaltam. A költségvetést át is adtam a tanácsos urnak, egyidejűleg a Vulkán gyárral is tárgyaltam, mely darabonként 320 koronáért vállalkozott a szállításra. Ezt e költségvetést bemutattam a tanácsos urnak. A tanácsos ur mindkét ajánlatot drágálta s ennél fogva az 50 darab helyett csak 25 gépet rendeltetett velem és pedig a Vulkán gyárnál. Mikor a gépek készen voltak, akkor a tanácsos ur, mint 1897-ben iparfelügyelő korában, most mint miniszteri tanácsos Hegedüs miniszterrel produkálta el ugyanazt a komédiát, amit Dániellel csinált, bemutatván neki ismételtén a gépet a technológiai iparmuzeumban.

Hasonló elragadtatások a hivatalos körök részéről előzték meg a gépek szétosztását.

Tekintettel arra, hogy a gépekért én fáradtam, én szereztem meg a kormányának a székely akció céljaira és az én kerületemben volt a legnagyobb inség, azt kértem, hogy az első próbák az én kerületemben ejtessenek meg. Kegyesen teljesítették kérelmem. A próbák kerületemben; Háromszékben és Máramarosban tartattak a 25 géppel. A miniszteriumban is, kezeim között is meg vannak a jelentések. **De itt van a miniszternek erről szóló leirata:**

Kereskedelemügyi m. k. miniszter.
53490. sz. IX.

Engel Kálmán mérnök urnak

(kézbesítendő dr. Györfly Gyula orszgyül. képviselő ügyvéd urnak)

V., Alkotmány-utca 14.

Folyó évi augusztus hó 14-én kelt felterjesztésére értesitem mérnök urat, hogy *megelégedéssel vettem tudomást az iparfejlesztő bizottságok a magyar kereskedelmi részvénytársaság és kiküldött szakközegem jelentéseiből* arról, hogy fonógépeit a háziiparosok megkedvelték, és hogy *azon az eddigi kézfőmódoknál jóval több és egyenletesebb fonál állítható elő*. Az eddig szerzett tapasztalatokat azonban még nem tartom elégségesnek arra, hogy a fonógépeknek nagyobb mérvű elterjesztése érdekében végérvényesen határozhassak, mi végből közlegeimet egy a gép műszaki érték és használhatósága mint a gyártott fonalak kereskedelmi értékesítése szempontjából további megfigyelésekre és újabb jelentéstételre utasítottam.

Addig is míg e jelentések beérkeznek, felhívom a mérnök urat, hogy a Máramaros vármegyében kiosztott fonógépekkel a próbákat mielőbb ejtse meg és hozzám azok eredményéről jelentést terjesszen fel.

Budapest, 1901. szeptember hó 4-én.

A miniszter helyett:

Nagy
államtitkár.

Valótlan volt tehát a miniszteri tanácsos ur amaz állítása, hogy a kísérletek mindig kedvezőtlen eredménnyel végződtek volna. *Csak azóta fordult meg a tanácsos ur nézete, mióta Klinger Henrik gyáros prokuristája avatkozott a dologba.*

A próbák a kereskedelmi részvénytársaság jelenlétében ejtettek meg. Erre vonatkozólag a társaság ezt írta a miniszterhez:

Másolat.

Nagyméltóságú Miniszter ur!

Kegyelmes Urunk!

Vonatkozással Nagyméltóságod IX. szakosztályának vezetőjével rövid uton történt megbeszélésünkre, mely tisztelettel kérjük Nagyméltóságodat, miszerint Társaságunkat felhatalmazni méltóztassék, hogy az Engel Kálmán-féle szabadalmazott fonógép ügyével a Nagyméltóságod részéről 55.625/99 szám alatt jóváhagyott szerződésünk keretében foglalkozhassunk.

Ezzel kapcsolatosan alázattal kérjük Nagyméltóságodat, miszerint megengedni kegyeskedjék, hogy a Nagyméltóságod részéről eddig megvásárolt gépekkel megejtendő próbagépeken Társaságunkat a helyszínére kiküldendő közegünkkel képviseltesük s az ekként szerzendő tapasztalatok alapján: a készítendő fonalak kereskedelmi értékesítése tárgyában tervezett tárgyalásokat annak idején felvehessük.

Nagyméltóságod jóváhagyó magas leiratát kérve maradunk hódoló tisztelettel

Nagyméltóságodnak alázatos szolgálói
Budapest, 1901. május 9.

Magyar Kereskedelmi Részvénytársaság
Igazgatósága.

A kereskedelmi részvénytársaság vállalkozott arra, hogy a gép üzemét nagy befektetéssel lebonyolítja és kész a nyersanyag beszerzéséről és a kész fonal beváltásáról gondoskodni, mert sz ő tapasztalata szerint ezen gépen az egyesek 25 krajczár minimális keresethez jutnak ez ez neki is kiváló üzlet lesz; de csak úgy, ha 5 ezer vagy legalább 3 ezer gépet oszt ki az állam. *Hegedüs miniszter a máramarosi kiállításon ezt így jelentette be a világnak*, egyenesen aposztrófálta a kereskedelmi részvénytársaság ott jelenlévő elnökgazgatóját, *Elek Pál urat*.

Örülök, hogy a tanácsos ura Nagy Ferenc államtitkárral folytatott beszélgetésemet felhozta s engemet a máig híven megőrzött diszkréció alól felszabadított. A tanácsos ur azt mondja, hogy az állítólagos vesztegetési kísérletről Nagy Ferenc államtitkár urnak csak akkor tett említést, mikor ő a tanácsos urnak a hozzá intézett panaszomról említést tett.

Nohát! Én az államtitkár urral ez ügyben akkor beszéltem, mikor Horánszky Nándor haldoklott. Egy ellenzéki képviselőtársam nevezetesen interpellálni akart a fonógépek ügyében. *Erről az illetőt magam beszéltem le* azzal, hogy egy beteg minisztert interpellálni nem illik. Viszont az államtitkár ur előtt szóvá tettem az ügyet. Ez alkalommal Nagy Ferenc államtitkár ur hivatkozva a köztünk lévő 16 éves barátságra, diszkréció alatt közölte velem, hogy Sztérényi ez ügyben engemet megvesztegetési kísérlettel és panamázással vádol a hivatalnoki előadások rendén. Én e diszkréció snlya alatt némán turtam, hogy ez az ur a hivatalos bűrókban nap-nap után gázol a becsületemben, Nagy Ferenc uriember, s ő kétségtelenül tanusítja, hogy amit mondtam, minden úgy történt. A tények pedig bizonyítják, hogy mindaddig, míg csupán az államtitkár által közölték birtokában voltam, nem vettem tudomást Sztérényi ur gyalázkodásáról.

Hegyeshalmi osztálytanácsos urat pedig, egyetlenegy esetet kivéve, s akkor is a kereskedelmi részvénytársaság fölkérésére, nem kerestem föl.

Baumann bíró: Kérem képviselő ur nem terjeszkedett ki a két gépgyár szakvéleményére, melyek legutoljára vizsgálták meg a gépet, valamint annak tessék okát adni, igaz-e az, hogy a miniszter bukása előtti napon sürgette-e a megrendelés aláírását?

Györfly Gyula dr.: Köszönöm a figyelmztést. Az elutasításra Klinger prokuristájának levele nem volt elég ok, mert folyó év február havában a tanácskozás a hivatalos akták között fölmutatta e levelet, melyről a fegyelmi eljárás se tudta kideríteni. kihez volt intézve és hogy került az a hivatalos akták közé. S midőn előlött megbotránkoztam, Sztérényi min. tanácsos ur *egy értekezletet rögtönzött s annak eredményeként kijelentette Engelnek, hogy a megrendelés most már megtörténik.* (Mozgás a hallgatóság körében.)

Ezen kijelentés után már a tanácsos ur se remélhette, hogy a fonógépet új bizonyítékok nélkül elbuktsa. Kieszelte tehát az új próbát oly gyáraknál, melyek a gépet nem ismerték, s melyek szubvenziórévén a tanácsos ur kezén vannak. Ezen próbákhoz pedig Engelt meg se hívták. E gyárak közül egyik maga kijelentette írásban, hogy a gép kipróbálásához nem ért és így azt ki se próbálhatja. Ámbár én akkor már mindentől visszaléptem, de fölismerve az ő ravasz célzatát, agép végleges eltemetéséhez se géllykezet még se nyujthattam.

Ami pedig azt illeti, hogy a miniszter lemondása előtti napon követeltem a megrendelés aláírását, ez éppen olyan humbug, mint a megvesztegetés kísérlete. Köztudomásu, hogy a miniszter lemondását előtte való napon senkise tudta, talán maga a miniszter se. Különböen pedig jól tudtam, hogy a tanácsos ur csak olyankor tartja szükségesnek a miniszter aláírását, mikor valakit el kell utasítani.

Baumann bíró: Mit gondol képviselő ur, mi volt az indoka, hogy tanácsos ur a gépek megrendelésétől mégis elállott?

Györfly: (egy pillanatig gondolkozik, azután merően szemébe néz Sztérényinek és emelt hangon mondja). *Azt hiszem az fájt a tanácsos urnak, hogy amivel megpróbált, azt nekem nem sikerült szuggerralni s az tetleg nem effektuáltatott.* (Nagy mozgás és derűtség.)

Baumann bíró: Tanácsos ur, mit felel ezekre!
Sztérényi: Igenis kutattam a vállalkozók vagyoni viszonyait, mert ez egy lelkiismeretes hivatalnoknak kötelessége.

Eötvös: Ez új dolog, ezt nem tudtam!

Györfly: (indulatosan) Csakugyan új dolog ea,

Sztérényi: Aki haragszik, annak nincs igaza.

Györfly: Nem haragszom, csak undorodom.

Sztérényi: A vesztegetési kísérlet galád szándékkal . . .

Baumann: E szóért rendreutasítom!

Sztérényi: Hogyne haragudnék . . .

Eötvös: Aki haragszik, annak nincs igaza!
(Zajos derűtség.)

Sztérényi: Tekintetbe kellett vennem a Klinger-féle levelet, mint lelkiismeretes hivatalnoknak . . .

Eötvös: Ez nem áll! Az utcáról nem szabad írásokat összeszedni!

Sztérényi: En megtettem akkor, mikor már 6000 gépről volt szó!

Eötvös: Milyen szép vers ez tanácsos ur!

Sztérényi: Györfly tudta, hogy Hegedüs lemond.

Eötvös: Ne mondja! Maga Hededüs se tudta!
Sztérényi: Birósági végzéssel igazolom, hogy Györfly jót állt Engelért.

Baumann: Ehhez semmi közünk!

Sztérényi: Augusztus 16-án fölkeresett Braun Gyula ur Eötvös megbízásából.

Eötvös: Nem igaz, nem bíztam meg!

Sztérényi: Jó! de fölkeresett augusztus 20-án maga Eötvös . . .

Baumann: Ez privát dolog, nem tartozik ide.

Sztérényi: Eötvös békülni akart.

Baumann: Ez sem érdekel bennünket.

Eötvös: Igaz, hogy fölkerestem, de mint Eötvös Károly!

Sztérényi: Mint ügyvéd!

Eötvös: Nem igaz! Mint magánember voltam ott és ha tudom, hogy ezt itt szóvá teszi, sohse lett volna hozzám szerencséje és ezután se lesz többé.

Baumann bíró: A valódiság bizonyítását elrendelem, a kellő iratokat beszerezem s ezzel a mai tárgyalást befejezem.

Györfly Gyula dr.: Konstatálni kívánom még azt, hogy a megvesztegetési kísérlet vádjá, mint annyi egyéb valótlan és Sztérényi ur fantáziájának szüleménye.

Baumann: Ezt jegyzőkönyvbe veszem és a tárgyalást befejezem:

Eötvös (Sztérényihez): Aki önt arra oktatta, hogy önnél tett látogatásomat itt felhozza, azt üsse pofon, mert az számár ember.

Györfly: Csattant ott már és a csattanósabb részek ezután jönnek.

Az utcza-leány gyilkosa.

A budapesti törvényszék esküdtbirósága ma vonta felelősségre *Gelber Baruch* Béla galicziai munkást, ki tudvalevőleg kora tavasszal meggyilkolta *Müller Teréz* kéjnt és azután kirabolta. A gyilkos 23 éves középtermetű barna fiatal ember, aki egykedvűen foglalt helyet két börtönőr között a vádoltak padján. A tárgyaláson *Zsitvay Leó* elnökölt; szavazó bírák dr. *Dolesthall Alfréd* és dr. *Kramanta* törvényszéki bírók. A vádlottat dr. *Fried Vilmos* védi.

A tárgyalás reggel 9 órakor kezdődött meg. Az általános kérdésekre *Gelber* előadja, hogy varsói születésű, 23 éves orosz állampolgár s foglalkozása gyári munkavezető s két ízben lopás miatt már meg volt büntetve.

Az általános kérdések után kisorsolták az esküdtszéklet, melynek tagjai lettek: *Tischer István*, dr. *Granek Ernő*, *Mechlovits Béla*, *Wolfgang Lajos*, *Hoffmann Miksa*, dr. *Politzer Gusztáv*, *Neubauer Fülöp*, *Biró Imre*, *Kurländer Ignác*, *Mezei Sándor*, dr. *Basch Gyula*, *Majorossy Géza* rendes, *Vitéz László* és *Weisz Béla* póttagok.

A vádirat felolvasása után vádlott kijelentette, hogy *Müller Teréz* meggyilkolásában bűnösnek érzi magát s ugyancsak bűnös abban is, hogy lakótársát meglopta. *Müller Teréz*rel viszonya volt s gyakran meglátogatta.

--- Mi történt a kérdéses éjszakán?

--- Vádlott elmondja, hogy éjjel 12 órakor ment oda s kártyázott *Müller Teréz*rel. Kártya közben szóba került egy 50 koronás tartozás, melylyel neki a lány tartozott. A lány annak idején midőn a pénzt neki kölcsön adta, a pénz fedezetére egy arany karkötőt és gyűrűt adott, melyet a szóváltás közben tőle vissza akart szerezni. Ő nem akarta engedni s a lány egy kés nyelével tüni kezdte őt. A dulakodás közben leverték a lámpát s a lány a sötétben megszurta őt, akkor mindketten elestek. Ő a késsel, mit kivett a lány kezéből, feléje sujtott. Ezután meggyújtotta az elaludott lámpát, elvett a lánytól egy 20 koronás aranyat és eltávozott. A rablást tagadja, mert ő csak a saját tulajdonát vitte el. Elnök felmutatva neki egy véres kést, kérde tőle, hogy azt ő vette-e?

Vádlott azt mondja, hogy a felmutatott kés *Müller Teréz*é.

Ezután rátértek az *Adler Joachim* kárára elkövetett 1270 koronás lopásra. A tanúk a vádlott ellen vallanak. Majd ismét a gyilkosságra visszatérve, elnök felmutatja *Gelber* házi asszonyának a bűnjelet képező kést, ki azt felismeri s elmondja, hogy azt *Gelber* a gyilkosság előtti napon vásárolta, s a gyilkosság napján hosszú téli kabátja zsebében magával vitte.

--- A gyilkosság után mikor hazament *Gelber*, ébren volt ön?

--- Nem még fektüdtem. Később mikor már felkeltem, felkelt *Gelber* is.

--- Láta, hogy véres a keze?

--- Igen, kijött hozzám a konyhába s mutatta a kezét.

--- Jézus Mária! Mit csinált a kezével.

Erre azt mondotta, hogy a *Somossy orfeumban* verekedett doktorokkal és munkásokkal. Később elment, azt mondta, a fürdőbe megy. Egyfogatu bérkocsin ment el. Majd visszajött s azt mondta hogy nem eresztették be a fürdőbe. Ekkor azt mondta, elmegy a tanárhoz s ezzel kötteti be a kezét. El is ment s mikor újból visszajött már be volt kötözve vattával a keze.

Elnök *Gelber*hez: Na *Baruch* mit szól erre: — *Das ist eine Lüge!* szól a vádlott.

Elnök ezen kifejezéseért a vádlottat rendreutasította.

Dr. *Fried Vilmos*, *Friedmanné*hoz: Hányszor látta ön *Gelber*nél ezt a nagy kést.

--- Egyszer, mikor a hagymát vágta.

--- Ön az előbb azt mondta, hogy az a kés barnanyeltű, a rendőrségnél pedig azt mondta, hogy vörösnnyeltű.

Elnök: Nem a késre vonatkozólag mondotta ezt, hanem a papírra, amelybe csomagolva volt. De meg ha a késre mondotta volna is, ezt a késnyelet lehet barnának is, vörösnnek is mondani.

Friedmanné: Én csak azt mondtam, hogy az a kés, amelyet *Gelber*nél láttam, ugyanilyen volt, mint ez.

Dr. *Fried Vilmos* ellenezte a tanu megesketését, de a bíróság elrendelte.

A tárgyalás folyik.

Beifeld Bankház Budapest

Károly-körut 1. szám.

Vesz és elad sorsjegyeket, értékpapírokat és állampapírokat a napi áron, *reszletfizetésre*; beváltja a kisorsolt sorsjegyeket. — *Pénzkölcsönt* nyújt mindennemű sorsjegyekre.

KÖZGAZDASÁG.

Kisiparosok az önálló vámterület mellett. Az újjvárosháza közgyűlési termében mintegy 600 kisiparos gyűlt egybe, hogy állást foglaljon az önálló vámterület mellett. Elnöknek *Kvintovics Györgyöt*, alelnöknek *Melko Bertalant* és *Blonder Lajost* választották meg. A kérdés előadója *Admeto Géza* dr. volt, ki hosszasan fejtegette, hogy mily sivarak országsszerte a gazdasági viszonyok. *Mezey Péter* tetszéssel fogadott beszédben arról szólott, hogy az osztrákok mennyire kiszípoloznak bennünket. *Vázsonyi Vilmost* tapsvihar fogadta, mikor az emelvényre lépett, ki beszédében hangsúlyozta, hogy az ország valamennyi ipartestülete már állást foglalt az önálló vámterület mellett, mi azt jelenti, hogy a nemzet kívánja az önálló vámterületet. Utána *Barta Ferencz* orsz. képviselő tartott hatásos beszédet. *Gerő Ernő* felszólalása után *Kugler Gyula* szocialista, a kereskedelmi alkalmazottak szónoka volt soron. A gyűlés azonban *Lakatos Miklóst* kívánta hallani. Erre *Kugler* párthívei *ekkléten lármát* csaptak, Végre *Lakatos* nagynehezen szóhoz juthatott s amikor az általános és titkos választás hívének vallotta magát, a fenyegető botrány elsimult. A gyűlés végül elfogadta egyhangulag a *Hegedűs István* által felolvasott határozati javaslatot, melynek értelmében a gyűlés kimondta, hogy az önálló vámterület álláspontjára helyezkedik s utasítja a nagygyűlés elnökségét, hogy ily értelmű kérvénynek a magyar képviselőházhoz leendő felterjesztése iránt, haladéktalanul intézkedjék.

BUDAPESTI TŐZSDÉK.

Gabonatőzsde.

Készárúüzlet.

A két napos szünet után nagyobb mennyiségű áru került ma a piacra. Mindennek dacára szilárd volt az irányzat, és a malmok jó vásárlási kedve mellett körülbelül 60.000 mm. buza kelt el 57 fillérel magasabb áron. A többek között elkelt egy rakomány szerbbuza is 7 koroa 7 és fél filléren.

Folyó hó 8 este	6 órától
12.,	6 óráig
érkezett	elment
buza 31.456	11348
rozs 2716	4438
árpa 6000	604
zab 1482	—
tengeri 216	2701
liszt 207	23424
korpa 220	5260

Eladatott:

Buza: Tiszavidéki: 100 mm. 82.5 kgr. 7 K. 92 és fél fillér, 600 mm. 82 kgr. 7 K. 90 fillér, 700 mm. 81.8 kgr. 7 K. 87 és fél fillér, 200 mm. 81.5 kgr. 7 K. 85 fillér, 150 mm. 81.3 kgr. 7 K. 85 fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 85 fillér, 700 mm. 81.5 kgr. 7 K. 87 és fél fillér 100 mm. 81.5 kgr. 7 K. 85 fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 75 fillér, 600 mm. 81 kgr. 7 K. 85 fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 85 fillér, 100 mm. 80.5 kgr. 7 K. 75 fillér, 150 mm. 80.5 kgr. 7 K. 75 fillér, 100 mm. 80.5 kgr. 7 K. 82 és fél fillér, 200 mm. 80.5 kgr. 7 K. 82 és fél fillér, 100 mm. 80.5 kgr. 7 K. 75 fillér felső, 200 mm. 80 kgr. 7 K. 80 fillér, 100 mm. 80 kgr. 7 K. 70 fillér felső, 100 mm. 80 kgr. 7 K. 82 és fél fillér, 200 mm. 80 kgr., 150 mm. 78 kgr., 150 mm. 78.5 kgr. 7 K. 80 fillér, 800 mm. 79.5 kgr. 7 K. 70 fillér, 200 mm. 79.5 kgr. 7 K. 55 fillér, 100 mm. 79 kgr. 7 K. 75 fillér, felső, 100 mm. 79 kgr. 7 K. 70 fillér felső, mind három hónapra.

Tiszavidéki: 500 mm. 78 kgr. 7 K. 72 és fél fillér, 300 mm. 78 kgr. 7 K. 60 fillér felső, három hónapra.

Mezőturi: 1000 mm. 82 kgr. 7 K. 90 fillér, három hónapra.

Hódmezővásárhelyi: 5800 mm. 80 mm. 7 K. 82 és fél fillér, három hónapra.

Fejérmegyei: 100 mm. 78.5 kgr. 7 K. 45 fillér három hónapra.

Pestmegyevidéki: 160 mm. 81 kgr., 400 mm. 80 kgr., 700 mm. 80 kgr. 7 K. 70 fillér, 100 mm. 81 kgr. 7 K. 70 fillér, 150 mm. 79 kgr. 7 K. 62 és fél fillér, sárga, 500 mm. 78. kgr. 7 K. 70 fillér, 700 mm. 78.5 kgr. 7 K. 60 fillér, 1830 mm. 78.5 kgr. 7 K. 50 fillér, 100 mm. 78.5 kgr. 7 K. 35 fillér, sárga, 620 mm. 78 kgr. 7 K. 55 fillér, 100 mm. 78 kgr. 7 K. 45 fillér, sárga, 100 mm. 78 kgr. 7 K. 40 fillér, keverékes, mind három óra.

Hartai: 600 mm. 80 kgr. 7 K. 80 fillér, három óra.

Tolnai: 2100 mm. 76 kgr. 7 K. 40 fillér, három óra.

Bánsági: 4700 mm. 77 kgr. 7 K. 30 fillér, három hónapra.

Bácskai: 1400 mm. 77.5 kgr. 7 K. 62 és fél fillér, 2200 mm. 77.5 kgr. 7 K. 60 fillér, 600 mm. 77 kgr. 7 K. 55 fillér, úszkös, mind három hónapra.

D.-Pentelei: 1500 mm. 78.5 kgr. 7 K. 60 fillér, három óra.

Becskeréki: 1000 mm. 78.5 kgr. 7 K. 52 és fél fillér, három óra.

Babátai: 6000 mm. 77.8 kgr. 7 K. 55 fillér, három óra.

D.-Földvári: 1150 mm. 78.5 kgr. 7 K. 55 fillér, három hónapra.

Csurogi: 2800 mm. 77 kgr. 7 K. 45 fillér, három óra.

Szerb: 2900 mm. 76 kgr. 7 K. 7 és fél fillér, három óra.

Rozs: 500 mm. 6 K. 55 fillér, 1000 mm. 6 K. 52 és fél fillér, mind három hónapra, 500 mm. 6 K. 42 és fél fillér, 400 mm. 6 K. 45 fillér, 100 mm. 6 K. 40 fillér, 100 mm. 6 K. 35 fillér, készpénzfizetés mellett paritásra.

Árpa: 200 mm. 5 K. 57 és fél fillér, ab K6-bánya, 750 mm. 5 K. 40 fillér, készpénzfizetés mellett.

Zab: 200 mm. 6 K. 10 fillér, 100 mm. 6 K. 05 fillér, 200 mm. 6 K. — fillér, készpénzfizetés mellett.

Tengeri: 300 mm. 6 K. 30 fillér, 1200 mm. 6 K. 27 és fél fillér, 1000 mm. 6 K. 27 fillér, 1000 mm. 6 K. 25 fillér, 300 mm. 6 K. 25 fillér, 200 mm. 6 K. 25 fillér, készpénzfizetés mellett.

Az árak 50 kilogrammonként koronaértékben értendők.

Határidőüzlet.

Szilárd iránzat mellett nyílt meg a mai határidőpiac folytatólagos fedezések következtében. Később néhány fillérel visszaestek az árfolyamok.

Délben jegyez:

Októberi buza	7.29—7.31
Áprilisi buza	7.33—7.34
Októberi rozs	6.41—6.42
Áprilisi rozs	6.43—6.44
Októberi zab	5.93—5.94
Áprilisi zab	6.12—6.13
Máj. tengeri	5.74—5.75

Értéktőzsde.

Előtőzsde. Osztrák hitel 684.50, magyar hitel 724.50, 4 százalékos arany —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 715.75, déli vasut —, Alpesek —, márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —, korona.

Zárlat. Osztr. hitel 684.50, magyar hitel 724.50, 4% aranyj. —, korona —, leszámítoló —, jelzálog —, rimamurányi —, államvasut 715.75, déli vasut —, alpesei 371.50 márka —, városi villamos —, ipar és kereskedelmi bank —, közuti vasut —.

Laptulajdonos:

A „MAGYARSÁG” lapkiadó-vállalat.

Telefon számunk: 154.

SZÍNHÁZAK.

Kedd, 1902. október 14-én.

M. kir. Operaház.

Faust.

Kezdeté 7 órakor.

Nemzeti színház.

A föld.

Kezdeté 7 órakor.

NÉPSZÍNHÁZ.

Casanova.

Kezdeté 7 órakor.

VIGSZÍNHÁZ.

Csokon szerzett vőlegény

Kezdeté fél 8 órakor.

Magyar színház.

A sötét kamra.

Kezdeté 7 órakor.

URÁNIA

Angol élet.

Kezdeté 7 órakor.

KANCLER GYULA

KÁVEHÁZA

Vörösmarty-utca 63. Szondy-utca sarkán

Ma és minden este

VÖRÖS KÁROLY

Komárommegye legkedveltebb zenekara hangversenyez. —
Chambre separo. Buffet. Egész éjjel nyitva.

Telefon 1237.

Állandó borshordó kiállítás

JX. ker., Külső Soroksári-ut 56. (Sperl-udvar). Telefonsz. 53-65. Úgyanitt a legjobb székelyföldi, miklósvári erdő vágású tisztított fából készült egészen új borshordók szabad bemenet mellett láthatók. A hordók 7 és 14 hektoliteresek és nagyobbrészt réz-szróf ajtókkal vannak ellátva. A hordók ára igen olcsók és pedig hetekint nagyság szerint 31 frt 10 krtól feljebb. A kiállítás helye legjobban elérhető az új sertesvágóhidhoz közlekedő vasúti villamos vasút végállomástól, onnan 3 percz gyalogut, vagy pedig a közúti vasút közvágóhidhoz közlekedő kocsikon, melyek végállomásától 3 percz gyalog-ut.

BUTOROK

...valamint csak kevésbé használtak, képek, varrógépek, perzsaszőnyegek, 1 fehér gyermek pólyaszekrény, órák, lámpák stb. stb. esodlatosan olcsón vásárolhatók Budapesten, VI. Gyár-utca 2., a Vakok intézetével szemben.

Olcsó, megbízható, szabómester,

Szűcs Lajos Bpest, Nyár-utca 8., aki 12 forintért finom szöveteiből készít egy teljes férfi-öltönyt, felöltőt vagy téli kabátot mérték után, a legújabb divat szerint. Mielőtt ruhát rendel, sziveskedjék saját érdekében mintákat mértékvételi utasítással kérni, melyet rögtön ingyen küld.

Egyházi szerek, fogók, képek és könyvek legocsóbban kaphatók:

Szűcs és társánál Budapest, IV., Újvilág-utca 2. sz.

TELEFON.

TELEFON.

ECKMAYER JÓZSEF

épület- és műlakatos

aczélemmez-, zajtalan görredőny- és napellenző-gyár.

Gyár: Podmaniczky-utca 12.

Ügyes és megbízható

hirdetési ügynökök

fixizetés és provízió mellett felvételnek.

Bővebb megtudható e lap kiadóhivatalában.

Tud On francziául?

Ha nem tud francziául, rendelje meg

„A legjobb francia nyelvtan magántanulásra“

című könyvet.

Irta:

GEYER JAQUES francia nyelvtanár.

Ára 1 korona, melynek előleges bekuldása ellenében bérmentve küldi:

Barta Lajos

könyvkereskedő

Budapest, Lipót-körút 20.

Hasmenést

gyermeknek és felnőtnekél biztosan megszünteti Sztraka tannin-csokoládéja. Egy drb 40 fillér. Kapható minden gyógyszerárban.

Butor.

Készletem tulhalmozása miatt eladok hálószobát, ebédlőt, darabonként is az elkészítési áron. Reich Mór asztalos-mester, Budapest, Dohány-utca 26. szám.

Ertesítő iroda,

Okmányszerző vállalat Budapesten, VII., Kertész-utca 31. Házassági és egyéb ügyekben beszerkez minden okmányt: miniszteri fölmentéseket, iszpénzáceit stb. Továbbá eljár jogtanácsosa közbenjöttével adó, anyakönyvi, állampolgársági, honosítási, illetőségi, ipar, italmérési, katonai, kiviteles nőstülési, névmagyarosítás, nagykorúsítás, örökösödés, örök-befogadás, tőzsde, utóanyakönyvezési, utlevél megszerzési és más egyéb mindenügyekben. Az ügyek sürgős és sikeres lebonyolításáért szavatosság vállalatik.

Magy. kir. államasutak

157509/902. sz.

A Budapest keleti pályaudvarból reggel 6 óra 50 perczkor Aradon át Brassóba induló, valamint a Brassóból este 9 óra 35 perczkor Budapest keleti pályaudvarra érkező 604 és 603 sz. gyorsvonat f. évi okt. hó 15-től kezdve Ágoston-falva állomáson este 9 óra 2 perczkor, illetve reggel 7 óra 42 perczkor utasok fel- és leszállása czéljából feltételeesen meg fog állittatni.

Budapest, 1902. okt. hó.

Az igazgatóság

Utányomás nem díjazatik

Gépesz

és kazánfűtő tagjait a magyarországi gépeszek és kazánfűtők munkaközvetítő, betegségélyza és temetőkező egylet Főherceg Sándor-utczó 42., mindenkor (cséplésre s) díjtalanul helyezi el.

TILLER MÓR ÉS TÁRSA

császári és királyi udvari szállítók.

Magyarország első egyenruha készítő intézete

BUDAPESTEN, Váci-utca 35. szám alatt.

Magyar díszruhák.
LIBERIÁK.
Polgári ruhák.
FÉHÉRNEMŰEK.
VIVOSZEBEK.
Párbaeszerék.
Egyverek és forgópisztolyok.
Ártek, sarkantyúk.
Erdőfűzők és szanagok.
Utazó bőröndök.
Berművek.
Arany és ezüst hímzések.
Báziók, stb.

Vívó- és párbaeszeréket:
kardok 4-6-8 kor.,
alcák 5-8-12 kor.,
keztük 2-3-4 kor.

Kalapokat:
egyenruhához és polgári használatra 4-6-8-7-8 korona.

ÜZLETÁGAINK:

EGYENRUHÁK.

Magyar díszruhák.

LIBERIÁK.

Polgári ruhák.

FÉHÉRNEMŰEK.

VIVOSZEBEK.

Párbaeszerék.

Egyverek és forgópisztolyok.

Ártek, sarkantyúk.

Erdőfűzők és szanagok.

Utazó bőröndök.

Berművek.

Arany és ezüst hímzések.

Báziók, stb.

A világ legjobb utazó-bőröndjeit legolcsóbbtól a legfinomabb minőségig 10 kor., 15 kor., 20 kor., 30 kor., 40 kor., 60 kor.

Képes árjegyzékét minden elkeről kívánatra ingyen és bérmentve küldünk.

Minden gondot és fáradságot

megtakarítanak a t. butorvevők, ha egyszerűen a régi, elismert hírnevű

Sárkány és Schütz

butorcéghez,

Budapest, VII. kerület, Erzsébet-körút 12. szám alatt

a New-York kávéházzal szemben

fordulnak, a hol is mindenkor dusan felszerelt raktára található a minden fajta massív kivitelű butoroknak a legjutányosabb áron irásbéli jótállás mellett.

Személyes meggyőződésre kéri fel a t. butorvásárló közönséget

Sárkány és Schütz

butorcég, kárptosok és díszítők

Budapesten, VII., Erzsébet-körút 12. sz.

a New-York kávéházzal szemben.

Legjobb árban veszem forgalmi és régi bélyegeket minden mennyiségben veszek, cserélek, és eladok.

PRÜCKLER J. C.

BUDAPEST, IV., Koronaheroeg-utca 3. szám.

Kávé

4 és 10 kiló vételnél, mely több fajta is lehet, kiválasztva és bérmentve-utánvétel küld

1 kiló háztartási kávé	frt 1-15	1-20	1-30
1 kiló Cuba kiv. finom kávé	1-40	1-60	2-
1 kiló Mocca-kávé	1-40	1-60	2-
1 kiló Arany Jáva	1-40	1-60	2-
1 kiló igen finom pörkölt kávé	1-30	1-60	2-

Eisele-kávéraktár

BUDAPEST,

Nefelejts-utca 8-ik szám alatt.

Férfiak ingyen kapnak.

olyan új találmányu orvosságot, mely az elvesztett erőt újra meghozza, Próbacsomag s egy szám oldalas könyvet postán, jól becsomagolva, ingyen kapnak mindazok, akik érte irnak. Ez a legbámulatraméltóbb csodaorvosság, mely megmentett ezeket, akik fiatalkori kihágások folytán nemi bajokban, szifiliszben, valamint elvesztett férifőben szenvednek. Ez okból elhatározta az intézet, hogy egy ingyen csomag orvosságot, magyarázó könyvvel együtt mindenkinek ingyen küld. Ezzel a házi orvossággal a baj otthon gyógyítható, s mindazok, akik fiatalkori kihágásokból származó nemi bajokban, szellemi elgyengülésben, vagy krónikás bajokban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ez a gyógyszer közvetlenül azokra a szervekre hat, ahol a megerősödés szükséges, csodás eredménnyel gyógyítja az évek óta tartó betegségeket.

Óreg, fiatal egyaránt irhat a State Medical institutnak az alatt jelzett címre, ahonnan a csomagot rögtön elküldik.

Az intézet leginkább azokat akarja megmenteni, akik kezelés czéljából az otthonukat nem hagyhatják el. A próbacsomag megmutatja, hogy mily könnyen gyógyíthatók eből a rettenetes bajból otthon. Az intézet kivétel nem tesz. Mindenki irhat érte bárholon magyarul, mire titoktartás mellett postafordultával egy ingyen csomag orvosságot kap, magyarázó könyvvel együtt. Irjon még ma. A csomag oly szépen be van csomagolva, hogy a tartalmát senki sem fogja megtudni:

A levelet így kell czimezni: State Medical Institute, 75 Elektron Building, Fort Wayne Ind. Amerika, A levelek mindig bérmentesítendők.

A legnagyobb világhírű cipő-áruház

Budapesten

Agulár Dávid

Erzsébet-körút 6/o szám.

Ingyen féltalp v. sarok v. bármily javítás. Ingyen szines vagy feketebőrkenőcs vagy suvix. Tartósságáért irásilag jótállók.

Nem teléses esetén a cipőt kicserélem vagy a pórt visszazadom.

Női-cipők:		Férfi-cipők:	
Zerge, cugos v. fűzős	3-	Borjubőr, cugos, sima v. belétes	3-
Zerge, gombos, keztlyűszár	3-30	Vix-calf, fűzős v. belétes	3-20
Szovro, lakk v. keztlyűszár, fűzős	3-60	Föltűző elegáns box-calf	4-
Zerge v. szines kereszt-csattal	2-20	Pineercipő, alacsony sarok	1-20
Lastin, szivalaku cugos	2-60	Szegényeknek uri v. női cugos	2-80

Gyár saját háromemeletes házamban, 80 lakóval, hol több, mint 100 munkást foglalkoztatok. Konfurencia ki van zárva. Vidéki megrendelésnél olyant küldök, mint az itt Btől kívánásoltta volna. Ár jegyzék több 100 dívalos cível bérmentve és ingyen.